

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Politické aspekty územní samosprávy – volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora

Bc. Tomáš Nepraš, DiS.

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tomáš Nepraš, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty územní samosprávy – volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora

Název anglicky

Political aspects of the local government – elections and electoral behaviour of inhabitants of the town Kutná Hora

Cíle práce

Práce bude zaměřena na problematiku volebního chování voličů při komunálních volbách. Hlavním cílem bude posoudit, jaké faktory nejvíce ovlivňují rozhodování voličů při volbách do místního zastupitelstva.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Objekty zájmu budou občané města Kutná Hora, kteří se aktivně účastní voleb do místního zastupitelstva. Technikou sběru dat, která pomůže objasnit volební chování a rozhodování voličů, bude dotazník. Dále budou využita i data Českého statistického úřadu.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

volební chování, komunální volby, obec, výsledky voleb, kandidátní listiny, Kutná Hora, voliči

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. (2009). Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, S. (2012). Studie ke komunálním volbám 2010. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5854-5.

ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J. (2010). Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J. (2008). Obce a regiony. Praha: Alfa nakladatelství. 165 s. ISBN 978-80-87197.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 02. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty územní samosprávy – volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za odborné a cenné rady při vypracování této diplomové práce. Poděkování patří také obyvatelům města Kutná Hora, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření a byli mi tak nápomocni při získávání dat potřebných k výzkumu.

Politické aspekty územní samosprávy - volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou voleb a volebním chováním obyvatel města Kutná Hora. Věnuje se charakteristice volebních výsledků komunálních voleb od roku 2006 do roku 2014 a interpretuje volební chování obyvatel ve městě. Informace, které pomohly objasnit volební chování a rozhodování voličů, byly získávány z dotazníkového šetření.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se věnuje základní problematice spojené s tématem práce. Zaměřuje se především na pojmy jako demokracie, územní samosprávu, lokální demokracii, volební systémy v České republice nebo vybrané modely volebního chování. Praktická část obsahuje charakteristiku města Kutná Hora, zabývá se analýzou jednotlivých komunálních voleb a na základě výsledků dotazníkového šetření interpretuje volební chování obyvatel Kutné Hory.

Klíčová slova: Kutná Hora, volby, komunální volby, lokální demokracie, obec, město, politické subjekty, volební chování, výsledky voleb

Political aspects of the local government - elections and electoral behaviour of inhabitants of the town Kutná Hora

Abstract

This diploma thesis deals with issues of election and electoral behavior of inhabitants of Kutná Hora. It deals with the characteristics of the election results of the municipal elections from 2006 to 2014 and interprets the electoral behavior of the population in the city. The information that helped to clarify electoral behavior and voter decision-making was obtained from the questionnaire survey.

The thesis is divided into two parts - theoretical and practical. The theoretical part deals with basic issues related to the topic of work. It focuses primarily on concepts such as democracy, territorial self-government, local democracy, electoral systems in the Czech Republic, or selected models of electoral behavior. The practical part contains the characteristics of the town of Kutná Hora, it deals with the analysis of individual municipal elections and, based on the results of the questionnaire survey, interprets the electoral behavior of the inhabitants of Kutná Hora.

Keywords: Kutná Hora, elections, municipal elections, local democracy, municipality, town, political subjects, electoral behavior, election results

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická část.....	15
3.1 Demokracie a její moderní forma	15
3.2 Lokální demokracie.....	15
3.2.1 Normativní přístup.....	17
3.2.2 Deskriptivní přístup	18
3.3 Obecní zřízení	19
3.3.1 Působnost obce	20
3.3.2 Orgány obce.....	21
3.3.2.1 Zastupitelstvo obce.....	21
3.3.2.2 Rada obce	22
3.3.2.3 Starosta a místostarosta	23
3.3.2.4 Obecní úřad a tajemník obecního úřadu.....	24
3.3.3 Orgány zastupitelstva obce a rady obce.....	25
3.3.3.1 Výbory.....	25
3.3.3.2 Komise.....	27
3.4 Volby.....	27
3.4.1 Volební systémy	28
3.4.2 Volby do zastupitelstev obcí.....	30
3.4.2.1 Volební obvod	31
3.4.2.2 Forma kandidatury.....	31
3.4.2.3 Struktura hlasu.....	33
3.4.2.4 Volební klauzule.....	34
3.4.2.5 Volební formule.....	35
3.5 Volební chování	35
3.5.1 Teorie volebního chování v ČR.....	35
3.5.2 Modely výzkumu volebního chování	38
4 Praktická část	40
4.1 Město Kutná Hora	40
4.1.1 Vymezení dle klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS). 41	

4.1.2	Stručná historie Kutné Hory	41
4.1.3	Demografická charakteristika	43
4.1.4	Socioekonomická charakteristika	47
4.1.4.1	Ekonomika a zaměstnanost	47
4.1.4.2	Školství a vzdělávání	50
4.1.4.3	Zdravotnictví	50
4.1.4.4	Sociální služby.....	51
4.1.4.5	Doprava	51
4.1.4.6	Kulturní a sportovní vyžití.....	51
4.2	Charakteristika politického života ve městě Kutná Hora.....	52
4.2.1	Místní politické subjekty	52
4.3	Komunální volby v Kutné Hoře.....	57
4.3.1	Volby do zastupitelstva města 2006	57
4.3.2	Volby do zastupitelstva města 2010	58
4.3.3	Volby do zastupitelstva města 2014	60
4.3.4	Volební účast	61
4.4	Dotazníkové šetření.....	62
4.4.1	Analýza výsledků dotazníkového šetření	63
5	Výsledky a diskuse	78
6	Závěr.....	87
7	Seznam použitých zdrojů	89
8	Přílohy	93

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet obyvatel.....	44
Tabulka 2: Věková struktura obyvatelstva	45
Tabulka 3: Národnostní skladba obyvatelstva	45
Tabulka 4: Vzdělanostní struktura obyvatelstva.....	46
Tabulka 5: Obyvatelstvo podle rodinného stavu	47
Tabulka 6: Náboženská víra obyvatel Kutnohorska	47
Tabulka 7: Zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých sektorech.....	48
Tabulka 8: Podnikatelské subjekty podle právní formy	48
Tabulka 9: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2006	58
Tabulka 10: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2010	59
Tabulka 11: Výsledky voleb do zastupitelstva města 2014.....	61
Tabulka 12: Volební účast v komunálních volbách v Kutné Hoře 1990 – 2014.....	62
Tabulka 13: Volební účast v komunálních volbách v České republice 1990 – 2014.....	62
Tabulka 14: Trvalé bydliště v Kutné Hoře	63
Tabulka 15: Účast respondentů u komunálních voleb v roce 2014.....	63
Tabulka 16: Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2014.....	64
Tabulka 17: Volba politického subjektu respondentů v komunálních volbách v roce 2014	64
Tabulka 18: Důvody k volbě politického subjektu v roce 2014.....	65
Tabulka 19: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2014.....	66
Tabulka 20: Účast respondentů u komunálních voleb v roce 2010.....	67
Tabulka 21: Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2010.....	68
Tabulka 22: Volba politického subjektu respondentů v komunálních volbách v roce 2010	68
Tabulka 23: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2010.....	70
Tabulka 24: Hodnocení účasti u komunálních voleb z hlediska respondentů.....	71
Tabulka 25: Účast u komunálních voleb v roce 2018	71
Tabulka 26: Pravděpodobný způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2018	72
Tabulka 27: Pravděpodobná volba subjektů v komunálních volbách v roce 2018.....	72
Tabulka 28: Zájem respondentů o volební programy kandidujících subjektů.....	73

Tabulka 29: Zájem respondentů o činnost zastupitelstva města.....	73
Tabulka 30: Respondenti podle pohlaví	74
Tabulka 31: Respondenti podle věku.....	74
Tabulka 32: Respondenti podle rodinného stavu.....	75
Tabulka 33: Respondenti podle nejvyššího dosaženého vzdělání	76
Tabulka 34: Respondenti podle ekonomického postavení	77

Seznam grafů

Graf 1: Výsledky komunálních voleb v roce 2014 dle dotazníkového šetření (v %).....	65
Graf 2: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2014 (v %).....	67
Graf 3: Výsledky komunálních voleb v roce 2010 dle dotazníkového šetření (v %).....	69
Graf 4: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2010 (v %).....	70
Graf 5: Pohlaví - srovnání dle dotazníkového šetření a v Kutné Hoře (v %).....	74
Graf 6: Rodinný stav - srovnání dle dotazníkového šetření a v Kutné Hoře (v %).....	75
Graf 7: Nejvyšší dosažené vzdělání - srovnání dle dotazníkového šetření a v Kutné Hoře (v %) %).....	76
Graf 8: Z jakých důvodů volili občané města v roce 2014 podle pohlaví (v %).....	79
Graf 9: Z jakých důvodů volili občané města v roce 2014 podle věku (v %)	79
Graf 10: Volba politického subjektu podle pohlaví (v %).....	80
Graf 11: Volba politického subjektu podle věku (v %)	81
Graf 12: Volba politického subjektu podle věku (v %)	81
Graf 13: Volba politického subjektu podle věku (v %)	82
Graf 14: Volba politického subjektu podle dosaženého vzdělání (v %).....	83
Graf 15: Volba politického subjektu podle dosaženého vzdělání (v %).....	83
Graf 16: Volba politického subjektu podle dosaženého vzdělání (v %).....	84
Graf 17: Volba politického subjektu podle ekonomického postavení (v %).....	84
Graf 18: Volba politického subjektu podle ekonomického postavení (v %).....	85
Graf 19: Volba politického subjektu podle ekonomického postavení (v %).....	85

Seznam použitých zkratk

ANO 2011 = české politické hnutí

ČR = Česká republika

ČSSD = Česká strana sociálně demokratická

ČSÚ = Český statistický úřad

KDU-ČSL = Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

KSČM = Komunistická strana Čech a Moravy

Kutnohorská SOS = Strana pro Otevřenou Společnost

ODS = Občanská demokratická strana

Risy = Regionální informační servis

SLBD 2011 = Sčítání lidu, bytů a domů v roce 2011

TOP 09 = česká politická strana

1 Úvod

Volby patří mezi nejdůležitější prvky zastupitelské demokracie. Dokáží velkou měrou ovlivnit společnost a její fungování na nejnižší lokální úrovni a samozřejmě i na krajské a celostátní. Svobodné demokratické volby jsou mocným nástrojem k tomu, aby občané mohli vyjádřit svůj názor a aby se mohli, ať už jako voliči či kandidáti, podílet na dalším směřování dané země, regionu či obce. Voliči mají možnost výběru mezi jednotlivými politickými stranami, uskupeními a kandidáty.

V České republice jsou v současné době následující typy voleb: volby do Parlamentu České republiky, volby do zastupitelstev krajů, volby do zastupitelstev obcí, volby do Evropského parlamentu a volby prezidenta republiky.

Volební chování obyvatel je ovlivněno mnoha aspekty. Nejdůležitější jsou aspekty politologické, ekonomické a sociální. Pro vysvětlení a pochopení volebního chování se používají tři základní modely. Je to model sociologický, stranicky identifikovatelný a model racionálního výběru. Sociologický model rozděluje voliče do sociálních tříd nebo například do věkových a náboženských skupin. Volič v tomto případě přebírá postoje dané skupiny a tím je ovlivněno i jeho volební chování. Model racionálního výběru je naopak založen na vědomé a vlastní úvaze voliče, který se rozhoduje na základě maximálního množství nashromážděných informací. V případě modelu stranické identifikace má volič pevnou vazbu na určitou politickou stranu a pokud ho tato strana nějakým zásadním způsobem nezklame, tak je velká pravděpodobnost, že bude stále volit tuto stranu a své rozhodnutí nebude měnit.

Problematikou voleb a volebního chování obyvatel se zabývá i tato diplomová práce. Teoretická část je věnována uvedení do dané problematiky a základní charakteristice pojmů s ní spojených. V praktické části diplomové práce je formou případové studie charakterizováno město Kutná Hora zejména z geografického a socioekonomického pohledu. Dále se v této části snaží práce na základě výsledků komunálních voleb z let 2006, 2010 a 2014 a provedeného dotazníkového šetření charakterizovat podobu volebního chování obyvatel ve městě Kutná Hora.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tato diplomová práce by měla charakterizovat politický život ve městě Kutná Hora. Zaměřuje se na komunální volby do městského zastupitelstva v Kutné Hoře a především na volební chování obyvatel města v souvislosti s těmito volbami.

Diplomová práce si jako hlavní cíl klade posoudit, jaké faktory nejvíce ovlivňují rozhodování voličů při volbách do místního zastupitelstva a do jaké míry lze uplatnit dostupnou teorii volebního chování při interpretaci rozhodování voličů v rámci komunálních voleb. Dílčím cílem této práce je charakterizovat město Kutná Hora z hlediska výsledků komunálních voleb. Pro tento účel bylo monitorováno období mezi komunálními volbami v letech 2006 až 2014.

2.2 Metodika

Diplomová práce je pojata jako případová studie. Předmětem výzkumu je město Kutná Hora. Objekty výzkumu jsou voliči aktivně se účastnící voleb do zastupitelstva města. Relevantní data pro objasnění volebního chování voličů a faktorů majících vliv na rozhodování budou získána formou dotazníkového šetření. Dotazník bude distribuován elektronickou cestou a jeho vyplňování bude anonymní. Další důležité informace například o charakteristice obce budou čerpány z webových stránek města Kutná Hora. Údaje o výsledcích voleb, volební účasti a například demografické charakteristice budou získány na základě dat z Českého statistického úřadu.

3 Teoretická část

3.1 Demokracie a její moderní forma

Prvotní formou demokracie z historického hlediska je demokracie přímá. Zrod přímé demokracie je spojen s řeckými obcemi. Jedná se o metodu rozhodování o záležitostech městského státu. Příkladem demokracie jsou Athény, kde se všichni občané přímo podíleli na rozhodování. V původní podobě se ale demokracie týkala pouze svobodných občanů, tzn. rodilých Athéňanů. (nevztahovala se na cizince, ženy, otroky a nerodilé Athéňany). Prvkem dochovaným do dnešní doby je referendum, v němž občané přímým hlasováním rozhodují o jednotlivém politickém problému. V malých obcích jsou prvky přímé demokracie uplatňovány v souvislosti s rozvojem samosprávy. Daný problém je zde řešen na veřejné schůzi, která je doprovázena přímým hlasováním.¹

Moderní demokracie má formu zastupitelská demokracie. V podmínkách moderní společnosti nelze realizovat demokracii přímou a v zemích, které dosáhly vyššího stupně ekonomického, tržního a sociálního rozvoje, může jednotlivec svou vůli a spoluúčast v politice uplatňovat pouze prostřednictvím delegování své pravomoci na zvoleného zástupce.²

3.2 Lokální demokracie

Zjednodušeně lze říci, že demokracie v České republice vznikla ústavní změnou po převratu v listopadu 1989. Nové politické elity převzaly rychlým rozhodnutím již fungující modely institucí západních demokratických států. Oproti západním demokraciím tak chybí české demokracii dlouhý historický sociálně-politický proces vznikání. Přestože přejímání demokracie sebou přineslo demokratické legitimování občanů ve volbách, tak ze sociologického hlediska je považováno za nepřiměřený a prudký přechod z nedemokratického režimu na demokratický. Při skokovém přechodu režimů se nepřeneslo správné vedení demokracie, ale spíše ho lze charakterizovat jako směs starého a nového.

¹ ČMEJREK, J. a kol. *Moderní společnost a problém politiky*. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity., 1999, s. 96-97.

² ČMEJREK, J. a kol. *Moderní společnost a problém politiky*. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity., 1999, s. 98.

V dobře fungující nové demokracii by měla existovat z pohledu sociologů specifická silná třída, která by stála v čele transformačnímu procesu založeného na socioekonomických zájmech, dlouhotrvajících zkušenostech s demokratickou politikou, kulturní tradici, vyzkoušených a správně realizovaných možnostech politiky a profesionálním personálu.³

Není možné zanedbat demokratizační prvky, které se vyskytují uvnitř společnosti zejména ve chvílích ohrožení národní svébytnosti. Demokracie se opírá o takové občany, kteří mají kritickou roli účastnících se aktérů a účastníků politiky. Občané mají rovněž největší vliv na vytváření lokálních i národních demokratických vlád. Občanské postoje a hodnoty tvoří základ pro vznik občanských sdružení či občanských samospráv, které vystupují jako neformální orgány lokálního politického života a bez kterých by demokracie neměla stabilitu a formální demokratické instituce by nebyly účinné.⁴

Díky přeměně politického systému ČR po roce 1989 došlo k rychlé institucionální změně v českém politickém systému. Nový ústavní systém přinesl nové možnosti účasti lidu v politickém dění, i když možnosti nové ústavy nebyly v některých bodech zcela naplněny. Jednalo se hlavně o decentralizaci státní moci ve veřejné správě, jejíž neuskutečnění mělo negativní dopady ve zdlouhavé demokratizaci politického dění společnosti ve sférách regionální a lokální politiky.⁵

Na lokální demokracii můžeme nahlížet podle přístupu normativního nebo deskriptivního. V případě normativního přístupu je předpokládán úzký a vzájemně se posilující vztah mezi místní vládou a občanskou společností. Hlavním aspektem normativního přístupu je rozložení rozhodovacích pravomocí a odpovědnosti mezi lokální administrativu a občany místní komunity. Oproti tomu u deskriptivního přístupu je využíván pojem lokální demokracie k odlišení politického prostředí, ve kterém demokratické instituce působí. Z hlediska deskriptivního přístupu jsou zejména odlišovány demokratické instituce na lokální úrovni od demokratických institucí vyšších politických úrovní.⁶

³ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, 1999, s. 23.

⁴ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, 1999, s. 24.

⁵ NOSÁL, I. *Politická kultura a lokální politika v České republice*, 1999, s. 24.

⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 12-17.

3.2.1 Normativní přístup

Normativní přístup je založen na úzkém a vzájemně se posilujícím vztahu mezi místní vládou a občanskou společností, který je zásadní pro identifikaci problémů a jejich řešení. Rozhodovací pravomoci a odpovědnost jsou rozloženy mezi lokální administrativu a občany místní komunity.⁷ Touto problematikou se podrobněji zabývá publikace *Democracy At The Local Level*.⁸ Při vlastní definici lokální demokracie vycházejí její autoři z „obecného chápání“ demokratických institucí. Základními a obecně aplikovanými demokratickými procesy jsou:

- pravidelně se opakující volby
- právo politické opozice a menšin na vyjádření svých představ včetně možnosti ovlivnit rozhodovací proces
- možnost alterace vlád
- uznání a ochranu základních občanských a politických práv
- právo na osobní rozvoj, ekonomická práva a ekologická práva

základní instituce jsou pak doplněny o „klíčové pojmy“, které se týkají lokální demokracie:

- občanství a komunitu
- diskusi
- politickou socializaci
- dobrou vládu a sociální prosperitu⁹

Tyto klíčové pojmy následně popisuje a rozvádí Bubeníček¹⁰:

- Občanství a komunita – poukazuje na to, že základním principem fungování lokálního společenství je občanská participace, která přispívá ke snadnějšímu zavádění prvků přímé demokracie.
- Politická socializace – pouze za předpokladu vyšší úrovně politické socializace občanů může být účinný rozhodovací proces prostřednictvím příslušníků komunity.

⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 12.

⁸ ŠISK, T. (Ed.) *Democracy At The Local Level*. Stockholm, 2001.

⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 12.

¹⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 12.

Pod pojmem politická socializace se skrývá znalost prostředí, řešených problémů a schopnost o těchto problémech rozhodovat.¹¹

- Diskuse (deliberativní posun) – jde o posun od agregativního modelu demokracie (dominoval v demokratických teoriích po druhé světové válce), který zdůrazňuje význam soutěživých voleb jako prostředku alternace vlád, k deliberativnímu chápání demokracie postaveného na kritice agregativního modelu zaměřenou na formu prezentace a prosazování zájmů. Deliberativní přístup k demokracii umožňuje občanům veřejně prezentovat své názory a o jejich správnosti přesvědčit ostatní ve veřejné diskusi, zatímco agregativní model umožňoval prezentovat politický názor pouze prostřednictvím voleb.
- Dobrá vláda a sociální prosperita - pro zlepšení dobrých vztahů mezi občany a budování soběstačné a společensky angažované komunity by měla být v daném pojetí nápomocna lokální demokracie.¹²

Z výše uvedeného je zřejmé, že lokální vládnutí není možné bez účasti občanské společnosti. Bubeníček zmiňuje, že participace občanů je dokonce hlavní součástí tohoto procesu.¹³ Zároveň poukazuje na posun hranic stupnice od reprezentativity k občanské participaci¹⁴, čímž znovu deklaruje, že na lokální úrovni má zásadní význam politický proces umožňující voličům aktivně se podílet a ovlivňovat věci, které se jich, ať už přímo či nepřímo, bezprostředně týkají.

3.2.2 Deskriptivní přístup

V případě deskriptivního přístupu slouží pojem lokální demokracie k odlišení politického prostředí, ve kterém demokratické instituce působí. Studie, které se modely lokální demokracie přímo nezabývají, tímto pojmem naznačují demokratický charakter místní samosprávy.

¹¹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 12.

¹² ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 13.

¹³ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 14.

¹⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 15.

Se zřetelem k rozličným prostředím komunální politiky, a tudíž i nutnosti z praktického hlediska rozlišovat skupiny funkčních modelů lokálních politických systémů, je patrné, že pojem lokální demokracie má, podobně jako u teorií normativně orientovaných, z hlediska empiricky orientovaných pojetí znovu kombinovaný charakter. Z pohledu deskriptivního přístupu jsou pojmem lokální demokracie zejména odlišovány demokratické instituce na lokální úrovni od demokratických institucí vyšších politických úrovní.¹⁵

3.3 Obecní zřízení

K zásadním změnám politického uspořádání začalo v bývalém Československu docházet po listopadu 1989. Došlo především ke zrušení mocenského monopolu komunistické strany a obnovilo se politické stranictví v celém rozsahu. Zároveň s tím začala transformace k parlamentnímu modelu dělby moci a k uplatnění principů demokratického právního státu. Rozsáhlé změny nastaly v ústřední státní správě, tak i ve veřejné správě na úrovni obcí a okresů.¹⁶

Obecní zřízení je v ČR legislativně upraveno zákonem č. 128/2000 Sb. Obec je zde definována jako základní územní samosprávné společenství občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. Svým jménem vystupuje v právních vztazích a nese odpovědnost, která plyne z těchto vztahů. O všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů obec pečuje a chrání veřejný zájem.

V zákoně je dále uvedeno, že obec s alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.¹⁷ Specifické postavení má hlavní město Praha, která je na úrovni vyššího územního samosprávného celku.

Zvláštní kategorií měst jsou statutární města, která mohou členit své území na městské obvody nebo městské části, jenž mají vlastní orgány samosprávy. Statutární města jsou vyjmenována v zákoně. V současné době jsou statutárními městy Kladno, České

¹⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 15-17.

¹⁶ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 27.

¹⁷ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 63.

Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov. Většina statutárních měst možnost členit své území na městské obvody nebo městské části s vlastními samosprávnými orgány ovšem nevyužívá.¹⁸

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce. Další orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.¹⁹

3.3.1 Působnost obce

Obec má dvojí působnost – samostatnou a přenesenou. V samostatné působnosti se stará o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Obec své záležitosti spravuje zcela samostatně. Státní a krajské orgány mají právo do její samostatné působnosti zasahovat pouze v případě, když to vyžaduje ochrana zákona, a jen způsobem stanoveného zákonem. Rozsah samostatné působnosti může být omezen také jen zákonem. V přenesené působnosti se jedná o výkon státní správy, který byl orgánu obce svěřen zákonem.²⁰

Hlava III zákona č. 128/2000 Sb. upravuje přenesenou působnost obce. Zákon rozděluje z hlediska jejího rozsahu obce do tří kategorií – obce vykonávající přenesenou působnost v základním rozsahu, obce s přenesenou působností v rozsahu pověřeného obecního úřadu a obce s přenesenou působností v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Na plnění úkolů v přenesené působnosti obdrží obce příspěvek ze státního rozpočtu.²¹

Ve věcech výkonu přenesené působnosti vykonává metodickou a odbornou pomoc vůči orgánům obcí krajský úřad. Nad výkonem samostatné působnosti obce vykonává dozor a kontrolu Ministerstvo vnitra. Nad výkonem přenesené působnosti obce vykonává dozor krajský úřad, jenž také ve své přenesené působnosti kontroluje její výkon. Dozor a kontrolu

¹⁸ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 63.

¹⁹ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 63.

²⁰ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 64.

²¹ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 67.

výkonu samostatné a přenesené působnosti svěřené orgánům městských částí a městských obvodů územně členěných statutárních měst vykonává magistrát statutárního města.²²

3.3.2 Orgány obce

3.3.2.1 Zastupitelstvo obce

Počet členů zastupitelstva obce je závislý na počtu obyvatel daného územního samosprávného celku.

Pro stanovení počtu členů zastupitelstva obce má rozhodující význam počet obyvatel obce k 1. lednu roku, ve kterém jsou konány obecní volby. Počet členů zastupitelstva určí zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů přede dnem obecních voleb.²³

Zákon č. 128/2000 Sb. stanoví počet členů zastupitelstva v obci (městysu, městě, městském obvodu, městské části) následovně:

do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů ²⁴

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením po ukončení hlasování. Člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a není přitom vázán žádnými příkazy. Funkce člena zastupitelstva obce je funkcí veřejnou.²⁵

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samostatné působnosti obce. Dále je mu vyhrazeno rozhodování o řadě majetkových úkonů, jako je například nabytí a převod nemovitých věcí, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce a poskytování věcných

²² ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*. 2007, s. 37, 49-50.

²³ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 68.

²⁴ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 68.

²⁵ Tamtéž, s. 68

a peněžitých darů. Rozhodovat může například i o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu a podobně. Pro to, aby usnesení zastupitelstva obce, rozhodnutí nebo volba byla platná, je zapotřebí souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce (pokud nestanoví zvláštní právní předpis jinak). Přítomnost nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva je nutná nejen pro schopnost usnášení, ale i pro jakékoliv jednání.²⁶

Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce. Zasedání zastupitelstva obce svolává a obvykle řídí starosta. Zasedání zastupitelstva obce musí být svoláno starostou v případě žádosti alespoň jedné třetiny členů zastupitelstva obce nebo hejtmana kraje. Pokud se zastupitelstvo obce nesejde po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno usnášení, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Zasedání zastupitelstva obce je veřejné. V případě, že na zasedání zastupitelstva obce požádá o slovo člen vlády nebo jím určený zástupce, senátor, poslanec nebo zástupce orgánů kraje, musí mu být uděleno slovo. Právo k předkládání návrhů k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání mají členové zastupitelstva, rada obce a výbory. O zařazení návrhů, které byly předneseny během zasedání zastupitelstva obce na program jeho jednání rozhoduje zastupitelstvo obce.²⁷

3.3.2.2 Rada obce

V oblasti samostatné působnosti je rada obce výkonným orgánem obce a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti náleží radě obce rozhodovat, pouze pokud tak stanoví zákon. V obci, kde není rada obce volena, vykonává její pravomoc starosta. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou (místostarosty) a dalšími členy rady volenými z řad zastupitelstva. Rada obce má lichý počet členů a může mít nejméně 5 a nejvýše 11 členů, ale nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v těch obcích, kde má zastupitelstvo obce méně než 15 členů.²⁸

²⁶ Tamtéž, s. 69-70.

²⁷ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 70-71.

²⁸ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 71-72.

Rada obce se schází k jednáním podle potřeby, její schůze jsou, na rozdíl od zastupitelstva, neveřejné. Rada obce má možnost přizvat k jednotlivým bodům svého jednání dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby. Rada obce je schopna usnášení, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Tato většina je potřeba i k platnému usnesení nebo rozhodnutí. Ze své schůze rada obce pořizuje zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. V zápise je vždy uveden počet přítomných členů, schválený pořad schůze, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis ze schůze musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. Zápis musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva obce.²⁹

Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění přijatých usnesení zastupitelstvem.³⁰

Rozhodování v záležitostech vyhrazených radě nemůže být radou svěřeno starostovi ani obecnímu úřadu. Výjimkou je ukládání pokut v náležitostech samostatné působnosti obce, rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce. Rada obce zabezpečuje rozhodování v ostatních záležitostech, které patří do samostatné působnosti obce, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud nebyli zastupitelstvem vyhrazeny.

Rada obce své pravomoci vykonává i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty obce, pokud není rada obce volena. Podobné to je i v případě, kdy vyhoví soud návrhu na neplatnost voleb nebo hlasování.³¹

3.3.2.3 Starosta a místostarosta

Starosta a místostarosta, případně místostarostové jsou voleni zastupitelstvem obce z řad svých členů. Oproti ostatním členům zastupitelstva musí být starosta i místostarosta občany ČR. Za výkon svých funkcí jsou odpovědni zastupitelstvu obce.

Starosta zastupuje obec navenek. Jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu. V případě, že v obci není zřízena funkce

²⁹ Tamtéž, s. 72.

³⁰ Tamtéž, s. 72.

³¹ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 73-74.

tajemníka obecního úřadu, zajišťuje výkon přenesené působnosti starosta a zároveň plní úkoly zaměstnavatele, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce. Starosta je odpovědný za včasné přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Výkon přenesené působnosti může, po projednání s ředitelem krajského úřadu, v některých záležitostech svěřit komisi, je oprávněn požadovat po Policii ČR spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, je odpovědný za informovanost veřejnosti o činnosti obce, rozhoduje ve věcech samostatné působnosti obce, které mu byly svěřeny radou obce.³²

Starosta svolává a obvykle řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce a podepisuje společně s ověřovateli zápis z jednání těchto orgánů obce. Pokud je starosta odvolán ze své funkce nebo se funkce vzdal a zároveň není zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení starosty místostarosta, jenž byl určen zastupitelstvem obce k zastupování starosty. V případě, že zastupitelstvo obce neurčilo místostarostu k zastupování starosty nebo byl určený místostarosta odvolán z funkce nebo se funkce vzdal zároveň se starostou, je pověřen výkonem pravomoci starosty zastupitelstvem obce některý z členů zastupitelstva obce.

Starostu zastupuje místostarosta. Zastupitelstvo obce může zvolit více místostarostů a svěřit jim některé úkoly. Místostarosta, kterého určí zastupitelstvo obce, zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci. Starosta spolu s místostarostou podepisuje právní předpisy obce.³³

3.3.2.4 Obecní úřad a tajemník obecního úřadu

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci obce zařazenými do obecního úřadu. Tam, kde nemá obec žádné zaměstnance zařazené do obecního úřadu, má obecní úřad pouze dva „členy“ – starostu a místostarostu.

³² ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 74.

³³ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 74.

Obecní úřad může být členěn na odbory, přičemž o dělení rozhoduje rada. V případě, že není rada zřízena, rozhoduje zastupitelstvo. V současné době neplatí povinnost členit úřad na odbory, a to ani v obcích s pověřeným obecním úřadem.

Obecní úřad plní úkoly v samostatné působnosti obce, které mu byly uloženy zastupitelstvem a radou a je nápomocen výborům a komisím v jejich činnosti. Úřad rovněž vykonává státní správu v oblasti přenesené působnosti.³⁴

V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností je povinnost zřizovat funkci tajemníka obecního úřadu. Ostatní obce mají možnost funkci tajemníka zřídit, ale není to jejich povinnost.

Tajemník se zodpovídá starostovi za plnění úkolů obecního úřadu, a to v obou působnostech obce. Pokud není funkce tajemníka zřízena nebo obsazena, zajišťuje jeho pravomoci starosta.³⁵

Tajemník obecního úřadu je přítomen na zasedání zastupitelstva obce a schůzích rady obce s poradním hlasem. Tajemník obecního úřadu nesmí mít žádné funkce v politických stranách a politických hnutích.³⁶

3.3.3 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

3.3.3.1 Výbory

Zastupitelstvo obce může zřídit výbory, které mají iniciativní a kontrolní funkci a předkládají zastupitelstvu svá stanoviska a návrhy. Finanční a kontrolní výbor zřizuje zastupitelstvo obce vždy. Obec, ve které žije podle posledního sčítání lidu nejméně 10 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. V tomto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud byli delegováni podle

³⁴ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 77.

³⁵ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 77.

³⁶ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 75.

zvláštního zákona utvořeným svazem. Příslušníci národnostních menšin však musí mít ve výboru vždy nejméně poloviční zastoupení.³⁷

Předsednictví ve výboru vykonává vždy člen zastupitelstva kromě výboru osadního a výbor má vždy lichý počet členů. Výbor se schází podle potřeby. Usnesení výboru je písemné a je podepsáno jeho předsedou. Finanční a kontrolní výbory musí být nejméně tříčlenné, přičemž členem nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby, které zajišťují rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu.³⁸

Kromě dalších úkolů pověřenými zastupitelstvem obce provádí finanční výbor kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky. Plnění usnesení zastupitelstva obce a případně rady obce kontroluje kontrolní výbor. Dále se zabývá kontrolou dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v oblasti samostatné působnosti a vykonává i jiné kontrolní úkoly, kterými byl pověřen zastupitelstvem obce.³⁹

V částech obce má zastupitelstvo možnost zřídit osadní nebo místní výbory. Osadní výbor musí mít minimálně tři členy, přičemž počet členů a konkrétní složení je určeno zastupitelstvem. Členy osadního výboru jsou občané s trvalým bydlištěm v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřizován.⁴⁰

Osadní výbor:

- předkládá zastupitelstvu, radě a výborům návrhy týkající se rozvoje části obce a rozpočtu obce,
- vyjadřuje se k návrhům předkládaným zastupitelstvu a radě k rozhodnutí, pokud se týkají části obce,
- vyjadřuje se k připomínkám a podnětům předkládaným občany obce, kteří jsou hlášeni k trvalému pobytu v části obce, orgánům obce. Požádá-li předseda osadního výboru na zasedání zastupitelstva obce o slovo, musí mu být uděleno.⁴¹

³⁷ ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 76.

³⁸ Tamtéž, s. 76.

³⁹ Tamtéž, s. 76.

⁴⁰ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 78-79.

⁴¹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 79.

3.3.3.2 Komise

Radou obce mohou být jako iniciativní a poradní orgány zřízeny rovněž komise, které radě předkládají svá stanoviska a náměty. Komise může být také výkonným orgánem, pokud jí byl po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřen starostou výkon přenesené působnosti. V tomto případě může být předsedou komise pouze osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti, pokud nestanoví zvláštní zákon jinak. Usnesení komise musí být odsouhlaseno většinou jejích členů. Ze své činnosti se komise zodpovídá radě obce. Ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku je pak odpovědná starostovi obce.⁴²

3.4 Volby

Pravidelně pořádané svobodné volby jsou jedním ze základních stavebních kamenů zastupitelské demokracie. Občané mohou vybírat mezi mnoha politickými alternativami, které jsou představovány politickými stranami a kandidáty. Hlavní úloha voleb spočívá v zabezpečení aktuálního rozložení politických sil v daném politickém prostoru. Výsledky voleb poté směřují k dalším krokům, jako je rozdělení mandátů, sestavení většiny a exekutivy, ale i vytvoření opozice, která na exekutivu dohlíží a kontroluje ji.⁴³

Volby mají tři základní funkce – kontrolní, legitimizační a integrační. Podstatou kontrolní funkce je to, že občané mají díky pravidelně se opakujícímu výběru mezi politickými subjekty možnost kontroly zastupitelských a exekutivních orgánů a když jsou nespokojení, tak mohou politickou reprezentaci vyměnit. Legitimizační funkce je těsně spjata s funkcí kontrolní. Aktem voleb dosáhne legitimacy nejen zvolený orgán, ale i další orgány, jejichž legitimita a podoba je odvozena od zastupitelského orgánu přímo voleného voliči. Další zmíněnou funkcí je funkce integrační. Při volbách se střetávají různé politické síly reprezentující v některých případech velmi rozdílné zájmy, priority a cíle. Aktem voleb dojde k jejich integraci a zároveň i k integraci celé společnosti.

⁴² ČMEJREK, J., ČOPÍK, J. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, s. 77.

⁴³ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 51.

Volby mohou plnit svou funkci za předpokladu, že jejich podstatou jsou principy všeobecného, rovného a přímého práva. Aktivní i pasivní volební právo (právo volit nebo právo být volen) by měli mít všichni občané po dosažení určitého věku. V České republice může volit každý občan, který dosáhl 18 let. Obdobně je tomu i ve většině evropských zemí. Do poslanecké sněmovny má občan právo kandidovat dosažením věku 21 let. Pro kandidaturu do senátu je věková hranice nastavena na 40 let. V obecních volbách má právo volit a být volen občan po dosažení věkové hranice 18 let. Všichni voliči jsou si rovni z hlediska váhy i počtu hlasů, jimiž disponují. To znamená, že existuje rovnost volebního práva. V přímých volbách hlasují voliči přímo pro jednotlivé kandidáty nebo kandidátní listiny. Oproti tomu v nepřímých volbách (například v USA při volbě prezidenta) občané volí prostřednictvím kolegia volitelů.

Pro funkčnost voleb musí být splněna podmínka politické plurality a svobody volby. Volič nemůže být vystaven nátlaku hlasovat pro určitou stranu nebo kandidáta.⁴⁴

3.4.1 Volební systémy

V užším slova smyslu můžeme pojem volební systém chápat jako jakési pravidlo, podle kterého jsou převáděny hlasy na mandáty. Z širšího pohledu vyjadřuje volební systém ucelený volební mechanismus zahrnující jeho základní součásti jako volební obvod, formu kandidatury, strukturu hlasu, volební klauzuli nebo volební formulí. Pokud se podíváme na volební systém z užšího pohledu, používají se dva základní systémy – většinový a proporcionální. Liší se hlavně konstrukcí volebního obvodu.

Systémy většinové jsou založeny na jednomandátových volebních obvodech. Oproti tomu proporcionální systémy používají vícemandátové obvody.

Ve většinovém volebním systému platí, že kolik se volí mandátů, tolik je tolik volebních obvodů. Voliči mají na výběr mezi jednotlivými kandidáty a mandát v daném volebním obvodu obdrží ten, který dostane určenou většinu hlasů.

⁴⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 51-52.

V systému proporcionálním voliči nevybírají mezi jednotlivými kandidáty, ale mezi kandidátními listinami, respektive politickými stranami.⁴⁵

Každý z uvedených systémů má své přednosti i nevýhody.

Přednosti většinového systému:

- jednoduchost,
- vysoká personalizace volby,
- úzké sepětí zvoleného zastupitele s volebním obvodem a jeho voliči.

Nevýhody většinového systému:

- velká disproportionálnost volebních výsledků, která může zvýhodňovat silnější strany oproti stranám slabším,
- nedostatečně odráží rozložení politických sil v daném politickém prostoru.

Ve většinovém systému se může dokonce stát, že strana s největším počtem hlasů prohraje volby. Zejména to platí v případech, kdy stačí k zisku mandátu prostá většina hlasů. Větší prostor pro menší strany se otevírá, pokud je k zisku mandátů potřeba získat absolutní většinu hlasů.⁴⁶

Přednosti proporcionalního systému:

- větší spravedlnost oproti systému většinovému
- plnění základního úkolu voleb – odhalení aktuálního rozložení politických sil a přidělení mandátů (z důvodu redukce množství politických subjektů je v systémech založených na principu poměrného zastoupení obvykle zaveden umělý práh, tzv. volební klauzule)

Nevýhody proporcionalního systému:

- větší složitost a těžkopádnost (hlasy se musí na mandáty přepočítávat, obtížnější formulace většiny a exekutivní koalice)
- větší závislost kandidátů na stranických strukturách než na voličích.

⁴⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 52-53.

⁴⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 53.

V systémech poměrného zastoupení se k posílení personalizace voleb zavádějí preferenční hlasy. Jejich prostřednictvím mohou voliči ovlivnit pořadí kandidátů na kandidátních listinách.⁴⁷

V České republice se využívají oba systémy. Například při volbách do poslanecké sněmovny se používá systém poměrného zastoupení, pro volby do senátu je naopak typický většinový systém.⁴⁸

3.4.2 Volby do zastupitelstev obcí

Volby do zastupitelstev obcí v České republice a s tím související podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb i rozsah soudního přezkumu jsou upraveny zákonem č. 491/2001 Sb. Volby jsou konány na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním v souladu se zásadami poměrného zastoupení. Zastupitelstvo obce má čtyřleté funkční období.⁴⁹

Aktivní i pasivní volební právo upravuje zákon č. 128/2000 Sb. V §16 tohoto zákona je definován občan obce a jeho práva. Do zastupitelstva obce má právo volit státní občan České republiky s trvalým pobytem v dané obci, který současně nejpozději v den voleb dosáhl věku 18 let. Dle §17 stejného zákona má volební právo i občan jiného státu s trvalým pobytem v obci, pokud dosáhl věku 18 let. Právo volit je mu v tomto případě přiznáno v mezinárodní úmluvě, kterou je Česká republika vázána. Obdobně je upraveno i pasivní volební právo, jelikož členem zastupitelstva může být zvolen v podstatě každý volič.

Překážkou v možnosti volit může být zbavení způsobilosti k právním úkonům, omezení osobní svobody stanovené zákonem, odebrání způsobilosti k právním úkonům nebo případně služba vojáka z povolání v zahraničí. S pasivním volebním právem má úzkou souvislost slučitelnost funkcí, protože člen zastupitelstva obce nemůže být zároveň zaměstnancem obce nebo města, zařazeného do obecního či městského úřadu, jestliže ve své funkci vykonává přímo státní správu, která se vztahuje k územní působnosti obce nebo města, případně jde-li o zaměstnance jmenovaného přímo starostou nebo primátorem.

⁴⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 53.

⁴⁸ ČMEJREK, J., a kol. *Moderní společnost a problémy politiky*. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity, 2004. s. 164.

⁴⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 59.

Funkce člena zastupitelstva zároveň není slučitelná s výkonem státní služby podle služebního zákona.⁵⁰

3.4.2.1 Volební obvod

Čím je velikost volebních obvodů větší, tím jsou volební výsledky proporcčnější. Někdy se dokonce objevují názory, že velikost volebního obvodu je rozhodujícím činitelem s větším dopadem na proporcionalitu, než má jakýkoli jiný faktor.

Velikost volebních obvodů je velmi rozdílná, přičemž se rozlišují tři kategorie:

- nízká (2-4 mandáty)
- střední (5-9 mandátů)
- vysoká (10 a více mandátů)⁵¹

Přestože ve velké většině obcí platí, že se volí v jediném obvodu, kterým je celá obec, tak už od roku 1990 byla v zákoně možnost rozdělit území, na kterém se volilo zastupitelstvo, na menší části. Většinou se obvody dělí se sociálně geografickou logikou.⁵²

K poslední změně došlo v roce 2001. Obvody musí být ustaveny nejpozději 85 dní před začátkem voleb. V obcích, které mají do 10 000 obyvatel, mohou být volební obvody sestaveny tak, aby bylo v každém voleno alespoň 5 zastupitelů, v obcích s 10 001 až 50 000 obyvateli nejméně 7 zastupitelů, nad 50 000 přinejmenším 9 zastupitelů. Horní limit stanoven není.⁵³

3.4.2.2 Forma kandidatury

U komunálního volebního systému jde o otevřené kandidátní listiny, které podporují konkurenci uvnitř strany, omezují vliv lídrů strany na finální výběr kandidátů a tím dávají možnost vzniku přímého a užšího vztahu mezi voliči a jednotlivými kandidáty. V neposlední řadě také posilují transparentnost a demokratickou participaci. Volič si při hlasování může

⁵⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 59-60.

⁵¹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 92.

⁵² Tamtéž, s. 94.

⁵³ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 94.

vybrat mezi konkrétními kandidátními listinami, jednotlivými kandidáty či kombinovat hlasování pro kandidáty z několika kandidátních listin.

Volební strany podávající kandidátní listiny mají různé podoby. Může jít o registrované politické strany, politická hnutí a jejich koalice, nezávislé kandidáty, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran či hnutí a nezávislých kandidátů. Pro volby do téhož zastupitelstva obce mohou být politická strana a politické hnutí součástí jen jedné volební strany. Pokud podávají politické strany a politické hnutí kandidátní listinu samostatně, není možné, aby byly součástí jiné volební strany pro volby do téhož zastupitelstva obce. Kandidát může kandidovat pouze na jedné listině volební strany a v případě, že jsou ustaveny volební obvody, pak pouze v jednom volebním obvodu.⁵⁴

Politické strany a hnutí jsou registrované politické subjekty a ke vstupu do obecních voleb nepotřebují žádnou další kvalifikaci. Oproti tomu nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů musí připojit ke své kandidátní listině petici podepsanou od voličů podporujících jejich kandidaturu. V případě sdružení nezávislých kandidátů je nutnost získat podpisy voličů v počtu odpovídajícím 7 % obyvatel dané obce či obvodu. Pokud jde o samostatně kandidující nezávislé kandidáty, pak je počet potřebných podpisů 5-0,5 % počtu občanů v závislosti na velikosti obce nebo obvodu.⁵⁵

Obecně platí, že na kandidátní listině může volební strana uvést jen tolik kandidátů, kolik je počet volených zastupitelů obce. V případě vytvoření obvodů pro volby do zastupitelstva obce může volební strana uvést pro každý obvod jen tolik kandidátů, kolik je počet volených zastupitelů v daném volebním obvodu. Pouze v nejmenších obcích, kde se volí jen 7 a méně členů zastupitelstva obce, může volební strana uvést vyšší počet kandidátů.

Na společném hlasovacím lístku jsou uvedeni kandidáti všech volebních stran v pořadí, které je určeno volební stranou, jsou na společném kandidátním lístku uvedeni všichni kandidáti. U každého kandidáta je uvedeno jméno, příjmení, věk, povolání, trvalé

⁵⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 60-61.

⁵⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 60-61.

bydliště a název politické strany či hnutí, kterého je kandidát členem. Případně se uvede údaj, že je kandidát bez politické příslušnosti.⁵⁶

3.4.2.3 Struktura hlasu

Volič disponuje vícenásobným hlasem a může tak volit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má být zvoleno. Nemusí se ani omezovat na jedinou kandidátní listinu, hlas může udělit kandidátům napříč volebními stranami.⁵⁷

Volba může být voličem provedena třemi způsoby:

- Volič označí na hlasovacím lístku pouze jednu volební stranu, čímž dostane hlas každý kandidát této strany.
- Volič označí na hlasovacím lístku jednotlivě kandidáty z různých volebních stran a tím každý z nich získává jeden hlas.
- Poslední možnost je kombinace předchozích dvou způsobů. V tomto případě je voličem označena jedna volební strana a z ostatních stran další jednotliví kandidáti. Tím získávají hlas všichni jednotlivě označení kandidáti a z označené volební strany tolik kandidátů, kolik zbývá do počtu volených členů zastupitelstva po odečtení kandidátů jednotlivě označených, a to v pořadí, v jakém jsou kandidáti označené strany uvedeni.⁵⁸

Každý volič musí hlasovat osobně. Zastoupení není přípustné. Po vyjmutí hlasovacích lístků z úředních obálek sečte okrsková volební komise hlasy pro jednotlivé volební strany a kandidáty. Součet všech hlasů kandidátů jednotlivé volební strany tvoří počet hlasů pro tuto volební stranu.

Po posouzení hlasovacího lístku započte okrsková volební komise platný hlas pro kandidáta následovně:

- pokud jsou označeni pouze jednotliví kandidáti jakékoliv volební strany, obdrží hlas každý označený kandidát,

⁵⁶ Tamtéž, s. 61.

⁵⁷ Tamtéž, s. 61.

⁵⁸ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 97.

- v případě, že je označena jen volební strana, dostane hlas každý kandidát této strany, ovšem nejvýše tolik kandidátů v pořadí dle hlasovacího lístku, kolik je počet volených členů zastupitelstva,
- když volič označí volební stranu a zároveň jednotlivé kandidáty z jiných volebních stran, obdrží nejprve hlas každý jednotlivě označený kandidát ostatních volebních stran a následně v pořadí dle hlasovacího lístku tolik kandidátů označené volební strany, kolik je rozdíl počtu jednotlivě označených kandidátů a počtu členů volených do zastupitelstva,
- k hlasům odevzdaným kandidátům, jež se vzdali kandidatury nebo byli případně odvoláni, se nepřihlíží.⁵⁹

3.4.2.4 Volební klauzule

V České republice platí ve volbách do zastupitelstev obcí uzavírací klauzule ve výši 5 %. Stejná klauzule je i v dalších volbách, které jsou založeny na poměrném zastoupení. U obecních voleb však ještě dochází k úpravě klauzule, a sice s ohledem na počet kandidátů na kandidátní listině a na podobu lokálního stranického systému.⁶⁰

Klauzulí se rozumí státem stanovená hranice, kterou musí překonat politické subjekty pro zařazení do procesu rozdělování mandátů.⁶¹

Pokud Český statistický úřad zjistí, že nepostupují alespoň dvě kandidátní listiny do dalšího zjišťování výsledků voleb, hranice 5 % se sníží postupně vždy o 1 %, dokud není splněna uvedená podmínka. Český statistický úřad dále zjistí, jestli takto bude obsazena přinejmenším nadpoloviční většina mandátů nebo celkový počet přidělených mandátů bude větší než pět v celé obci. Pokud tomu tak není, sníží se postupně procentní hranice dále o další procento, dokud není tato podmínka splněna. K hranici 5 % se nepřihlíží v případě, že do daného zastupitelstva byla podána pouze jedna kandidátní listina.⁶²

⁵⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 62-63.

⁶⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 63.

⁶¹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 98.

⁶² ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 63.

3.4.2.5 Volební formule

V České republice se ve volbách do zastupitelstev obcí používá d'Hondtova volební formule. Český statistický úřad dělí celkový počet platných hlasů postupující kandidátní listiny postupně čísly 1, 2, 3, ... n, kde n udává počet rozdělených mandátů. Kandidátní listina poté získá jeden mandát za každý podíl, který je obsažen ve výše uvedené početní řadě. Při rovnosti podílů rozhoduje celkový počet hlasů, které kandidátní listina získala. Pokud zde opět platí rovnost, rozhoduje los. V případě přidělování mandátů konkrétním kandidátům vydělí Český statistický úřad celkový počet hlasů, které byly odevzdány volební straně, počtem kandidátů této strany. Jestliže má některý kandidát nejméně o 10 % více hlasů, než je stanovený průměr, dostává se v kandidátní listině na první místo. Pokud je více takových kandidátů, určí se jejich pořadí podle počtu pro ně odevzdaných hlasů. Nedojde-li ke změně, získávají kandidáti mandáty dle pořadí na kandidátní listině.⁶³

3.5 Volební chování

Volebním chováním se zabývá výzkum politických věd a je to velice rozsáhlá a složitá oblast tohoto výzkumu. Objasňuje vztahy a závislost mezi voliči a jednotlivými politickými stranami ve volbách. Snaha politických stran či individuální rozhodnutí voličů přináší určitý volební výsledek, ale neméně důležitou úlohu hraje i vzájemné ovlivňování politických stran a voličů. Volební chování je zkoumáno především z důvodu poznání voličstva, který mohou politické strany využít pro přizpůsobení své nabídky a případně i pro parlamentní rozhodování.⁶⁴

3.5.1 Teorie volebního chování v ČR

Součástí voleb jsou i volební průzkumy, které mají snahu zkoumat volební chování občanů a vyhodnocovat, co je k takovému chování vede. Řeháková⁶⁵ rozděluje ve své studii volební chování v České republice na základě některých níže uvedených důležitých faktorů.

⁶³ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, s. 63-64.

⁶⁴ CABADA, L., KUBÁT, M. *Úvod do studia politické vědy*. Praha: EUROLEX BOHEMIA s.r.o., 2002, s. 301.

⁶⁵ ŘEHÁKOVÁ, B. *Volební chování různých skupin voličů v předčasných parlamentních volbách v roce 1998, Pracovní texty výzkumného projektu „Sociální trendy“ 2/1998*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1998, s. 329.

Volba a sociální skupina

Ostře sledovaným faktorem odlišujícím volební chování bývá příslušnost k sociální třídě. K levicovým subjektům tíhnou tradičně dělníci, ke středovým stranám se přiklánějí lidé v rutinních nemanuálních profesích a odborníci či samostatně výdělečně činní dávají přednost pravicově orientovaným stranám. Uprostřed těchto krajních skupin jsou zaměstnanci bez vysoké školy, které je možné přibližně ztotožnit s rutinními nemanuálními a dále zaměstnanci s vysokou školou, kteří zhruba korespondují s odborníky. Pokud se podíváme na volebního chování důchodců, dá se vycházet z poznatku, že skupiny, které jsou závislé na přerozdělování, preferují spíše levici.

Volba a vzdělání

Dalším faktorem, který ovlivňuje volební chování, je vzdělání. Voliči s nižším vzděláním, tedy nanejvýše vyučení, dávají přednost levicovým stranám a k pravici naopak spíše inklinují voliči s vyšším vzděláním. Co se týče voličů pravicových stran, je situace taková, že voliči s nižším vzděláním upřednostňují zejména KDU-ČSL a voliči s vyšším vzděláním pak ODS. Z levicových stran dávají voliči s nižším vzděláním přednost KSČM, zatímco voliči s vyšším vzděláním se přiklánějí k ČSSD.

Volba a náboženské vyznání

I náboženské vyznání má svou roli v chování voličů. Jeho význam při výběru politické strany je v každé zemi odlišný, což je často dáno tradicí nebo podmíněno historicky. Jistý vliv má tedy náboženské vyznání i v České republice, ale nemá takovou váhu jako faktory předešlé. Nejde ani tak o to, k jaké, ale spíše o to, zda vůbec se voliči k nějaké víře hlásí. Voliči bez vyznání upřednostňují levici a voliči, kteří mají nějaké vyznání, dávají přednost pravici. Levicoví voliči s nějakým vyznáním tíhnou spíše k ČSSD než ke KSČM. U levicových voličů bez vyznání je to opačně. Mezi pravicovými voliči hlásících se k nějaké víře (v ČR převážně římskokatolické vyznání) je výrazně upřednostňována KDU-ČSL před ODS. U nevěřících je tomu opět naopak.⁶⁶

⁶⁶ ŘEHÁKOVÁ, B. *Volební chování různých skupin voličů v předčasných parlamentních volbách v roce 1998, Pracovní texty výzkumného projektu „Sociální trendy“ 2/1998.* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1998, s. 329-330.

Volba a věk voliče

Těsně propojeny jsou mezi sebou i volba mezi pravicovými či levicovými subjekty a věk voliče. Voliče můžeme rozdělit do dvou skupin. V první skupině jsou zastoupeny věkové kategorie 18-19, 20-21, 22-29 a 30-44 let a ve druhé skupině 45-59 a 60 let a více. Uvnitř těchto skupin není volební chování příliš odlišné. Mezi sebou jsou ale tyto skupiny heterogenní. Starší voliči v České republice více upřednostňují levici než mladší. Je to rozdíl oproti většině dalších demokracií, kde jsou levicovější spíše mladí. V obou případech ale platí, že mladší voliči jsou více než starší přitahováni novými stranami. Rozdíl v chování věkových skupin je více patrný u mužů než u žen. Pravicoví voliči starší 59 let jsou více nakloněni KDU-ČSL. Mladší voliči pak více preferují ODS. U levicových voličů mladé a střední generace je upřednostňována ČSSD před KSČM, u starších voličů je to opačně.

Volba a pohlaví voliče

Pohlaví voliče nemá vyloženě zásadní vliv na volební chování a rozdíl mezi volebním chováním mužů a žen je malý, ale přesto významný. Muži jsou více nakloněni levicovým stranám a ženy inklinují spíše k pravici. Ženy z pravicových stran více preferují KDU-ČSL před ODS a u mužů je tomu naopak.

Volba a velikost místa bydliště

Faktor, který rovněž promlouvá do volebního chování je velikost místa bydliště. Obecně lze říci, že náklonost k pravicově orientovaným politickým stranám roste s velikostí místa bydliště. Mezi důvody patří například skladba obyvatel na venkově nebo v malých městech, kde je větší hrozba nezaměstnanosti a z toho plynoucí závislost na přerozdělování či nižší životní úroveň. Celkově to má za následek menší množství pravicově smýšlejících voličů.

Volba a region

Poslední významným faktorem, je vliv regionu na volební chování. Volba mezi levicí a pravici je velmi odlišná v každé oblasti. Významný podíl má na tom celková sociální a demografická situace v daném území, skladba obyvatelstva podle převažujícího typu obživy,

míra nezaměstnanosti, vzdělání či životní úroveň. Svou roli hraje také tradice v daném regionu.⁶⁷

3.5.2 Modely výzkumu volebního chování

Pro vysvětlení a pochopení volebního chování existují tři modely výzkumu volebního chování. Je to model sociologický, stranicky identifikovatelný a model racionálního výběru.

Sociologický model (radikální, strukturální) se orientuje na skupiny. Jedná se zejména o sociální třídy, náboženské a věkové skupiny. V důsledku toho, že strany hájí zájmy sociálních skupin, vytváří se mezi nimi vzájemný vztah. Model je zaměřen na volební chování sekundárních sociálních skupin, ale zlehčuje postoje, názory a hodnoty ve volebním chování. Hodí se pro studium procesu zpevnování vazeb mezi stranami a voliči.⁶⁸

Model stranické identifikace (sociálně-psychologický) chápe volbu jako zřejmé vyjádření loajality k politické straně. Volič má dlouhodobý vztah k určité politické straně a je možné ho přirovnat k náboženské identitě či národnosti. Stranická identifikace je chápána jako emocionální záležitost. Tento model vychází ze sociální psychologie a je také označován jako „Michiganský model“. Poprvé byl tento model použit při výzkumu prezidentských voleb v USA v letech 1952 – 1956. Stranická identifikace je vytvářena příslušností k určité skupině a vlivem rodiny. Je zde vazba, která se upevňuje již od dětství a předává se v rodině. Volič časem začíná vnímat politiku, politiky, strategie stran, politická témata, vztahy mezi stranami a sociálními skupinami nebo výkony vlády. V případě, že mění stranickou identifikaci, jedná se důsledek změn osobního rázu. Současná stranická identifikace je složena z více dimenzí, kterými jsou pozitivní afektivní vazby, negativní afektivní vazby, hodnotící představy, politické hodnoty a tematické postoje. Model je využíván pro studium trvajících vazeb mezi voliči a stranami a pomáhá lépe objasnit stabilitu volebního chování než jeho změnu.⁶⁹

⁶⁷ ŘEHÁKOVÁ, B. *Volební chování různých skupin voličů v předčasných parlamentních volbách v roce 1998, Pracovní texty výzkumného projektu „Sociální trendy“ 2/1998.* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1998, s. 330-331.

⁶⁸ VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice.* Praha: Sociologický ústav, 2000, s. 9.

⁶⁹ VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice.* Praha: Sociologický ústav, 2000, s. 9-13.

Model racionálního výběru (ekonomický) pohlíží na volbu pokaždé jako na nové vážené rozhodnutí, jenž činí volič na základě nově získaných informací. Poté si vybírá z množství politických stran tu, která nejvíce odpovídá jeho zájmům, hodnotám a prioritám. Tento model se zabývá otázkou, proč tak málo voličů mění svou volbu. Racionální volič si ulehčuje situaci a jeho rozhodování je spíše podle ideologie určité strany. Velice často bývá také ovlivňován názory jiných lidí a informacemi z medií. Jeho stranická identifikace je tak utvořena na základě takto značně zjednodušeného poznávacího procesu. Model je vhodné použít pro studium rozvolňování stranami a třídami.⁷⁰

⁷⁰ VLACHOVÁ, K. *Stranická identifikace v České republice*. Praha: Sociologický ústav, 2000, s. 9.

4 Praktická část

4.1 Město Kutná Hora

Město Kutná Hora leží v jihovýchodní části Středočeského kraje přibližně 89 km od hlavního města Prahy. Do druhé reformy veřejné správy v roce 2003 byla Kutná Hora okresní město, které mělo ve své gesci 88 obcí. Od roku 2003 je město Kutná Hora obcí s rozšířenou působností se spádovou oblastí 51 obcí.⁷¹

K 1. lednu 2017 žilo v Kutné Hoře 20 405 obyvatel. Katastrální plocha města činí 3 306 ha a leží v nadmořské výšce 254 m n. m.⁷² Obec je rozdělena na 12 městských částí (Hlouška, Kaňk, Karlov, Kutná Hora - Vnitřní Město, Malín, Neškaredice, Perštejtec, Poličany, Sedlec, Vrchlice, Žižkov). Katastrálních území je 7 (Kaňk, Kutná Hora, Malín, Neškaredice, Perštejtec, Poličany, Sedlec u Kutné Hory).⁷³

Kutná Hora bývala v minulosti významným královským horním městem. Tyto atributy zobrazuje i městský znak, který je možné vidět v příloze 3. Symbolem hornictví jsou ve znaku hornická kladívka (želízko a mlátek), které drží orlice a lev. Přináležitost ke královským městům je vyjádřena českým lvem, který je umístěný ve štítu proti říšské orlici a císařskou korunou.⁷⁴ K významným památkám města patří chrám sv. Barbory, kostel sv. Jakuba, kostel Nanebevzetí Panny Marie, Jezuitská kolej, kostel sv. Jana Nepomuckého, Vlašský dvůr či Hrádek. Díky svému historickému bohatství je Kutná Hora zapsána od roku 1995 do fondu mezinárodně významných památek UNESCO.

Město má formou mezinárodních smluv uzavřeno partnerství s několika zahraničními městy. Jsou jimi Bingen am Rhein (Německo), Eger (Maďarsko), Fidenza

⁷¹ RISY.cz - Středočeský kraj - úvod. [online]. Copyright © 2012 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj>>

⁷² RISY.cz - Obce - Kutná Hora. [online]. Copyright © 2012 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=533955>>

⁷³ Obec Kutná Hora: Územně identifikační registr ČR. *Územně identifikační registr ČR* [online]. Copyright © 1997 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.uir.cz/obec/533955/Kutna-Hora>>

⁷⁴ Svět symboliky kutnohorského znaku | duha.mzk.cz. *1 2018 Aktuální číslo elektronické verze časopisu Duha* | duha.mzk.cz [online]. Copyright © 2010, [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<https://duha.mzk.cz/clanky/svet-symboliky-kutnohorskeho-znaku>>

(Itálie), Kamenec Podolski (Ukrajina), Kremnica (Slovensko), Remeš (Francie), Ringsted (Dánsko), Stamford (Velká Británie) a Tarnowskie Góry (Polsko).⁷⁵

4.1.1 Vymezení dle klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)

NUTS 1	Česká republika
NUTS 2	Střední Čechy
NUTS 3	Středočeský kraj
LAU1	Kutná Hora
LAU2	Kutná Hora

4.1.2 Stručná historie Kutné Hory

Vznik Kutné Hory se spojuje s rozvojem peněžního hospodářství ve 13. století, ovšem prvopočátky dolování jsou mnohem staršího data. Povrchové výchozy stříbrných rudních žil byly pravděpodobně odhaleny již ke konci 10. století Slavníkovci, kteří razili na svém hradišti Malíně (dnes součást Kutné Hory) mezi lety 985-995 z tohoto stříbra mince-denáry, které se poznají podle opisu "MALIN CIVITAS".

Přelomovým rokem v dějinách Kutné Hory byl rok 1300, ve kterém král Václav II. udělil původně hornickým osadám horní zákoník IUS REGALE MONTANORUM, právní dokument výjimečné hodnoty ustanovující všechny organizační a technické podmínky, které byly nutné pro pravidelný chod dolů. Právní postavení, ve které se začaly přetvářet osady, bylo podpořeno celou řadou privilegií a výsad králů z rodu Lucemburků, jenž povznesla Kutnou Horu na druhé místo po Praze.⁷⁶

V souvislosti s hospodářským rozkvětem města se začala rozvíjet i stavební činnost. Stavěly se kostely, měšťanské domy a další architektonicky zajímavé budovy. Mezi nejvýznamnější stavby patří chrám sv. Barbory nebo Vlašský dvůr v gotickém slohu, renesanční měšťanská sídla či kostel sv. Jana Nepomuckého a Jezuitská kolej z období baroka.⁷⁷

⁷⁵ MĚSTO KUTNÁ HORA. *Partnerská města, Kutná Hora - městský informační portál*. [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/partnerska-mesta>>

⁷⁶ MĚSTO KUTNÁ HORA. *Historie města, Kutná Hora - městský informační portál*. [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://destinace.kutnahora.cz/d/historie-mesta>>

⁷⁷ Historie města Kutná Hora - Ikutnahora.cz. *Kutná Hora - památka Unesco* [online]. 2016, Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.ikutnahora.cz/o-meste/historie-mesta>>

Rozkvět města byl zbrzděn v polovině 15. stol. husitskými válkami. Město, které z velké části tvořilo bohaté německé obyvatelstvo, vadilo husitským reformátorům. Kutná Hora se během husitských válek přidala ke katolickým vojskům a podpořila císaře Zikmunda. Město bylo ale husity dobito a bylo vypáleno mnoho budov nevyjímaje chrámy a kostely. Byla uzavřena mincovna a mnohé z dolů byly zavaleny.

Dolování poté opět vzkřísila doba jagellonská, kdy došlo k přesunu těžby na nová ložiska. Město se stalo znovu politickým a hospodářským centrem, ale nikdy už nedosáhlo významu z předhusitské doby. Politický význam města potvrdil rok 1471, ve kterém se uskutečnila volba Vladislava II. Jagellonského za českého krále. Vladislav byl jediným králem v celé mnohasetleté historii naší země, který nebyl zvolen v Praze, ale v Kutné Hoře.

Rozmach hutnictví a mincovnictví v 15. století pozvolna klesal až do úpadku zaviněným vyčerpaností povrchových nalezišť. Velký vliv na úpadek měl také nedostatek technických prostředků pro těžbu ve větších hloubkách. Nepatrný vzestup stavitelské činnosti poté znamenal příchod Jezuitského řádu, ale společně s ekonomickým úpadkem došlo i k úpadku politickému a z Kutné Hory se stalo provinciální městečko.

Po dlouhých 425 letech byla v Kutné Hoře v roce 1727 zrušena mincovna a přemístěna do Prahy. Honosné středověké stavby začaly chátrat a neštěstí bylo dokonáno v roce 1770 ničivým požárem středu města.⁷⁸

Začátkem 19. století ještě sice Kutná Hora byla větším městem (asi 6 tisíc lidí kolem roku 1800). Její význam ovšem rychle upadal, k čemuž bohužel přispělo i nezachycení nástupu průmyslové revoluce. Velmi dlouho byly jedinými průmyslovými podniky Breuerova kartounka z roku 1774 a Státní tabáková továrna v Sedlci založená v roce 1812.⁷⁹

Kutnohorské obyvatelstvo bylo v této době tvořeno hlavně úřednickou inteligencí, důstojníky posádky umístěné ve městě od roku 1749 a střední vrstvou řemeslníků a

⁷⁸ Historie města Kutná Hora - Ikutnahora.cz. *Kutná Hora - památka Unesco* [online]. 2016, Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.ikutnahora.cz/o-meste/historie-mesta>>

⁷⁹ MĚSTO KUTNÁ HORA. *Historie města, Kutná Hora - městský informační portál.* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://destinace.kutnahora.cz/d/historie-mesta>>

obchodníků. Ti také nejvíce přispěly ke stavební aktivitě, jenž se nejvíce projevila po dalším velkém požáru v roce 1823, který zničil většinu domů ve východní části města.⁸⁰

Město si uchovalo historický ráz a stalo se postupně oblíbeným výletním místem domácích turistů. Po převratu vlády v roce 1989, kdy došlo i k otevření státních hranic, je město hojně navštěvováno i zahraničními turisty. Atraktivnost města z hlediska turistické destinace byla ztvrzena i zápisem do fondu mezinárodně významných památek UNESCO v roce 1995.⁸¹

Významnou akcí výrazně proměňující vnímání „interiéru“ města, byla v letech 2009 – 2011 rekonstrukce komunikací, která zahrnovala dvacet ulic, čtyři náměstí a dva parky. Byl odstraněn asfaltový povrch s mnoha záplatami a výtluky a došlo k navrácení historické dlažby z lomového kamene (valounů).

Během posledních zhruba dvaceti let získala kutnohorská rezervace nemalé množství finančních prostředků na obnovu památek a historického jádra. Zasloužily se o to dotační programy Ministerstva kultury ČR, ze státního rozpočtu uvolněné prostředky na restaurování chrámu sv. Barbory, na Jezuitskou kolej z rozpočtu Středočeského kraje nebo dotace ze strukturálních fondů EU na již zmíněnou rekonstrukci komunikací. V roce 2003 byl samotným městem zřízen dotační program s názvem Fond regenerace. V celkovém součtu těchto částek byly v posledním dvacetiletí vynaloženy na obnovu historického jádra zhruba dvě miliardy korun. Do této sumy je nutné zahrnout i poměrnou část ze soukromých zdrojů.⁸²

4.1.3 Demografická charakteristika

K 1. 1. 2017 mělo město Kutná Hora 20 405 obyvatel, z toho bylo 9 977 mužů, kteří tak tvoří 48,9% obyvatel města a 10 428 žen, které tvoří 51,1% místní populace (viz. Tabulka 1). O něco početnější skupinu obyvatel tvoří ženy a demografická struktura ve městě tedy není zcela vyrovnaná. Stejně tak je tomu i v případě celé České republiky, kdy muži tvoří

⁸⁰ MĚSTO KUTNÁ HORA. *Historie města, Kutná Hora - městský informační portál*. [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://destinace.kutnahora.cz/d/historie-mesta>>

⁸¹ Historie města Kutná Hora - [ikutnahora.cz](http://www.ikutnahora.cz). *Kutná Hora - památka Unesco* [online]. 2016, Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.ikutnahora.cz/o-meste/historie-mesta>>

⁸² POSPÍŠIL, A., KOUKALOVÁ, Š., MACEK, P., OTTOVÁ, M. *Kutná Hora*. Praha: FOIBOS BOOKS s.r.o., 2014, s. 55-57.

49,2% celkové populace ČR a ženy 50,8%.⁸³. V Kutné Hoře je průměrný věk obyvatel v průměru 42,8 let, u mužů je průměrný věk 41,3 let a u žen 44,3 let.

Tabulka 1: Počet obyvatel

Počet obyvatel k 1. 1. 2017	Muži	v %	Ženy	v %
20 405	9 977	48,9	10 428	51,1

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

V příloze 4 je vidět vývoj počtu obyvatel Kutné Hory od roku 2004 až do roku 2017. Největší počet obyvatel v tomto období byl ve městě v roce 2009, kdy zde žilo 21 646 obyvatel. Od tohoto roku měl však počet obyvatel klesající tendenci. Poslední dva roky je zaznamenán mírný nárůst, ale hranice 21 000 obyvatel zatím znovu dosaženo nebylo.

Věková struktura obyvatelstva souvisí s celkovým populačním vývojem. Sledovanými údaji jsou dlouhodobý vývoj porodnosti, úmrtnosti a migrace obyvatelstva. V České republice, obdobně jako ve většině ostatních vyspělých zemích, je patrné tzv. „stárnutí populace“ vlivem vyrovnávání podílu dětí a seniorů z důvodu nízkého přírůstku a na druhé straně prodlužování věku obyvatelstva. Největší porodnost byla ve městě dosažena v roce 2008, kdy bylo narozeno 248 nových občanů. Nejvyšší úmrtnost všem byla v roce 2010, kdy ve městě zemřelo 241 obyvatel. Nejvyrovnanějším rokem v porovnání porodnosti a úmrtnosti byl rok 2015. Větší vliv než porodnost a úmrtnost má na počet obyvatel města ovšem migrace. K největšímu nárůstu přistěhovalých do města došlo v roce v roce 2008 a jednalo se celkem o 736 osob. Nejvíce vystěhovalých bylo zaznamenáno v roce 2007, kdy odešlo 656 osob.⁸⁴

Věkovou strukturu obyvatelstva v Kutné Hoře zobrazuje Tabulka 2. Nejsilněji je zastoupena skupina ve věkovém rozmezí 15 – 64 let, tzn. lidé v produktivním věku. Dále je možné vidět, že počet obyvatel ve věku 65 a více let převyšuje první kategorii v rozmezí 0 – 14 let. Je tak dobře patrné, že populace stárne, a to zejména u ženské složky. Tento rozdíl je daný tím, že ženy se dožívají v průměru vyššího věku než muži.

⁸³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Výstupní objekt VDB*. [online]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&pvo=DEMD001&str=v4&c=v3~2__RP2016MP12DP31>
⁸⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Města v ČR písm. K | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/mesta-v-cr-pism-k-ir1frsbdvr>>

Tabulka 2: Věková struktura obyvatelstva

Počet obyvatel ve věkovém rozmezí			
	0 – 14 let	15 – 64 let	65 a více let
Celkem	2 931	13 391	4 083
Muži	1 474	6 812	1 691
Ženy	1 457	6 579	2 392

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

Kutná Hora je městem s naprostou dominancí české národnosti, jejíž podíl dosáhl k 31. 12. 2016 na celkovém počtu obyvatel 95,64 %. Druhá nejpočetnější národnost je slovenská, ke které se přihlásilo 1,58 % z celkového počtu. Zastoupení ostatních národností ve městě je minimální a nepřesahuje s výjimkou moravské národnosti hranici 0,2 %. K romské národnosti se přihlásilo pouhých 0,07 % z celkového počtu obyvatel. V tomto případě jde s velkou pravděpodobností o údaj silně podhodnocený a nevěrohodný, protože velká část Romů žádný údaj o národnosti neuvedla nebo se přihlásila k české nebo slovenské národnosti. Přehledná skladba národností v procentuálním zastoupení je uvedena v Tabulce 3.

Tabulka 3: Národnostní skladba obyvatelstva

Národnost	Procentuální zastoupení
Česká	95,64 %
Moravská	0,23 %
Slezská	0,01 %
Slovenská	1,58 %
Romská	0,07 %
Polská	0,19 %
Německá	0,08 %
Ruská	0,07 %
Ukrajinská	0,19 %
Vietnamská	0,02 %
Ostatní	0,39 %
Nezjištěno	1,53 %

Zdroj: Znalecký ústav, 2016 (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

Dalším zajímavým ukazatelem je složení obyvatelstva dle stupně dosaženého vzdělání. V Tabulce 4 je vidět rozdělení obyvatelstva v tomto ohledu dle sčítání lidu, domů a bytů (dále jen SLDB) provedeného Českým statistickým úřadem v roce 2011. Do průzkumu byli zařazeni obyvatelé ve věku od 15 let. V roce 2011 žilo v Kutné Hoře 17 660 obyvatel této věkové skupiny. Nejpočetnější kategorií v oblasti dosaženého vzdělání tvořili obyvatelé s maturitou a vyučením. Trochu překvapivé je, že ve městě žilo více lidí bez vzdělání nebo se vzděláním základním než vysokoškolsky vzdělaných. V posledních letech se ale počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním mírně zvyšuje.

Tabulka 4: Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel	Procentuální vyjádření
bez vzdělání, základní včetně neukončeného	2 875	16,3 %
vyučení a střední odborné bez maturity	5 576	31,6 %
úplné střední s maturitou	5 317	30,1 %
vyšší odborné a nástavbové	922	5,2 %
Vysokoškolské	2 009	11,4 %
nezjištěné vzdělání	894	5,1 %

Zdroj: Regionální informační servis, 2011 (vlastní zpracování dle dostupných dat)

Pokud se podíváme na obyvatelstvo Kutné Hory z hlediska rodinného stavu (viz. Tabulka 5), zjistíme, že dle SLDB z roku 2011 žije nejvíce obyvatel v manželském svazku. Jedná se o 41,8 %. Rozdíl mezi touto skupinou a skupinou svobodných (38,5 %) je ovšem nepatrný. Rozvedených je celkem 11,8 % a ovdovělých občanů žije v Kutné Hoře 7,3 %. U této kategorie je vidět velký rozdíl v počtu ovdovělých mužů a žen. Je to dáno vyšším věkem dožití žen, jak už bylo zmíněno u věkové struktury obyvatelstva.

Tabulka 5: Obyvatelstvo podle rodinného stavu

Rodinný stav obyvatel	Počet obyvatel	Procentuální vyjádření	toho	
			muži	ženy
svobodní	7 899	38,5 %	4 344	3 555
ženatí, vdané	8 572	41,8 %	4 297	4 275
rozvedení	2 424	11,8 %	1 027	1 397
ovdovělí	1492	7,3 %	255	1 237

Zdroj: Český statistický úřad, SLDB, 2011 (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

Posledním zkoumaným ukazatelem je náboženská víra obyvatel. Výsledky, za celý správní obvod obce s rozšířenou působností, jsou zaznamenány v Tabulce 6. Jak je možno vidět, na Kutnohorsku vysoce převyšuje podíl nevěřících obyvatel nad věřícími. Největší zastoupení mezi věřícími má na Kutnohorsku Církev římskokatolická s 3 509 obyvateli. Téměř polovina obyvatel se však ke své náboženské víře nevyjádřila.

Tabulka 6: Náboženská víra obyvatel Kutnohorska

Obyvatelstvo celkem		48 722
věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti	Církev římskokatolická	3 509
	Církev československá husitská	190
	Českobratrská církev evangelická	199
věřící – nehlásící se k církvi, náboženské společnosti		2 697
bez náboženské víry		17 832
neuvedeno		23 059

Zdroj: Český statistický úřad, SLDB, 2011 (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

4.1.4 Socioekonomická charakteristika

4.1.4.1 Ekonomika a zaměstnanost

Ekonomika Kutné Hory se opírá o průmysl (strojírenství a hutnictví, stavebnictví, potravinářský a textilní průmysl) a zemědělství. Zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel v sektorech národního hospodářství je zaznamenáno v Tabulce 7. Pro srovnání byly použity údaje ze SLDB z let 1991, 2001 a 2011. Jak je vidět, neustále se zmenšuje počet ekonomicky aktivních obyvatel pracujících v primárním sektoru (776 obyvatel v roce 1991 oproti 138 občanům v roce 2011). V celém okresu Kutná Hora je ovšem zaměstnanost v zemědělství

stále poměrně vysoká. Obdobně klesá i počet zaměstnanců v sekundárním sektoru. Na druhé straně podíl obyvatel zaměstnaných v terciálním sektoru, tj. ve službách, roste. Tento trend je však patrný v rámci celé České republiky.

Celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel Kutné Hory v roce 1991 činil 11 587 osob, v roce 2001 se jednalo o 10 051 obyvatel a v roce 2011 se snížil počet osob na 8 744. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že tento ukazatel má klesající charakter.

Tabulka 7: Zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých sektorech

Rok		Počet obyvatel	v %
1991	primární sektor	776	6,7
	sekundární sektor	5 538	47,8
	terciální sektor	5 267	45,5
2001	primární sektor	238	2,4
	sekundární sektor	3 970	39,5
	terciální sektor	5 843	58,1
2011	primární sektor	138	1,6
	sekundární sektor	2 872	32,9
	terciální sektor	5 734	65,6

Zdroj: Český statistický úřad, SLDB 1991, SLDB 2001, SLDB 2011 (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

V Kutné Hoře je dle Českého statistického úřadu registrováno 4 891 podniků. Aktivně z nich zde působí 2 563. Tabulka 8 nám ukazuje, že z pohledu právní formy podnikají ve městě zejména fyzické osoby dle živnostenského zákona. Nejmenší zastoupení mají družstva. Rozdělení podnikatelských subjektů podle převažující činnosti je pak vidět v tabulce a grafu v příloze číslo 8.

Tabulka 8: Podnikatelské subjekty podle právní formy

Právní forma	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Fyzické osoby	3 888	2 088
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	3 433	1 803

Fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	347	200
Zemědělství podnikatelé	40	32
Právnícké osoby	1 003	475
Obchodní společnosti	505	338
Akciové společnosti	29	22
Družstva	13	9
Celkem	4 891	2 563

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze, 2017 (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele se sídlem v Kutné Hoře se řadí zejména firma Foxconn zaměstnávající přes 1 000 osob⁸⁵, která se specializuje na výrobu počítačů a periferních zařízení. Foxconn působí ve městě od roku 2008 a velmi rychle se stal vyhledávaným zaměstnavatelem pro obyvatele města i přilehlých obcí. Dalším důležitým podnikem je Philip Morris, která produkuje tabákové výrobky. Firma zaměstnává přes 1 500 obyvatel.⁸⁶ Nezanedbatelný vliv na snižování nezaměstnanosti mají dále slévárna ČKD Kutná Hora s více než 800 zaměstnanci⁸⁷, akciová společnost Unikom prodávající zemědělskou techniku a také Městský úřad v Kutné Hoře zaměstnávající přes 200 osob.⁸⁸

Podle nejaktuálnějších statistik dosahuje ve městě Kutná Hora podíl nezaměstnaných osob hodnoty 4,3 % a je vyšší než podíl celorepublikový. Ten činí 3,7 %. Zvláštností je, že v Kutné Hoře je vyšší nezaměstnanost než v okolních obcích. K 28. 2. 2018 bylo v okrese Kutná Hora evidováno 2 064 uchazečů o zaměstnání, z nichž bylo 1 016 mužů a 1 048 žen, Déle, než pět měsíců bylo v evidenci 894 uchazečů. V samotném městě Kutná Hora šlo o 582 uchazečů.⁸⁹

⁸⁵ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

⁸⁶ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

⁸⁷ ČKD Kutná Hora. Ckdkh [online]. Copyright © 2017 [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.ckdkh.cz/index.php?action=about>>

⁸⁸ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

⁸⁹ MPSV. Integrovaný portál MPSV [online]. 2018. Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Dle Strategického plánu rozvoje města⁹⁰ by Kutné Hoře měla ke zvýšení konkurenceschopnosti místní ekonomiky pomoci rozsáhlá investice do průmyslové zóny. Dále by se měla obrátit pozornost na podniky, které ve městě již působí a připravují poměrně vysoké investice do svých aktivit. Ze strany podnikatelů zájem o spolupráci s veřejnou správou a její podporu existuje.

4.1.4.2 Školství a vzdělávání

V Kutné Hoře je celkem osm mateřských škol, jejichž zřizovatelem je město Kutná Hora. Dále zde působí tři soukromé mateřské školy. V jedné z těchto škol (Školka v zahradě) probíhá výchova dětí na základě Montessori pedagogiky. Základní školy působí ve městě čtyři. Jedná se o ZŠ Jana Palacha, ZŠ Kamenná stezka, ZŠ Kremnická a ZŠ T. G. Masaryka.⁹¹ Dále zde najdeme jednu vyšší odbornou školu, dvě střední školy s odborným zaměřením, dvě gymnázia, jedno učiliště a jednu praktickou školu. V areálu Jezuitských kolejí působí od roku 2015 soukromá vysoká škola Academia Rerum Civilium nabízející bakalářský studijní program Politologie.⁹² Různé kroužky, programy a aktivity jsou organizovány Domem dětí a mládeže a v Základní umělecké škole najdou místo pro rozvíjení svého talentu umělecky nadaní žáci a studenti.

4.1.4.3 Zdravotnictví

Nemocnice Kutná Hora je provozována Oblastní nemocnicí Kolín, a.s. a je ve vlastnictví Středočeského kraje. Ve své spádové oblasti poskytuje nemocnice služby pro více než 50 000 obyvatel. Areál nemocnice leží na okraji města nedaleko hlavní silnice Kutná Hora – Praha. V současnosti jsou v nemocnici poskytovány služby ve třech základních akutních lůžkových oborech (chirurgie, interna a gynekologie). Dalšími nezbytných odděleními jsou anesteziologicko-resuscitační oddělení, oddělení radiodiagnostiky, oddělení klinické biochemie a hematologie, rehabilitační oddělení a oddělení LDN a sociálních lůžek.

⁹⁰ Strategický plán rozvoje města, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 15.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/strategicka-plan-rozvoje-mesta>>

⁹¹ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

⁹² ARC - VŠPSV | Vysoká škola politických a společenských věd. ARC - VŠPSV | Vysoká škola politických a společenských věd [online]. Copyright © 2015 [cit. 15.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.vspsv.cz/>>

V areálu nemocnice sídlí také záchranná a pohotovostní služba, heliport a specializovaných ambulance nemocniční i privátní sféry.⁹³

4.1.4.4 Sociální služby

V oblasti sociálních služeb disponuje město Kutná Hora celkem šesti sociálními zařízeními. Nachází se zde dva domovy pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou zhruba 76 míst, domov pro seniory Barbora s kapacitou cca 122 míst, dvě sociální poradny, jedno chráněné bydlení, jeden denní stacionář a jedno nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. S městem dále v mnoha činnostech (nejčastěji právě v oblasti sociálních služeb) spolupracují neziskové organizace, kterým jsou v rámci grantového systému města každoročně rozdělovány až tři miliony Kč.⁹⁴

4.1.4.5 Doprava

V případě silniční dopravy je nejdůležitější komunikací procházejí městem silnice I/2 spojující Prahu a Pardubice. Mezi další významné silnice patří I/38 ve směru Jihlava – Havlíčkův Brod – Kolín – Nymburk. V Kutné Hoře jsou dvě vlaková nádraží – hlavní nádraží a nádraží Kutná Hora – město. Hlavní nádraží leží na trase Praha – Kolín – Havlíčkův Brod – Brno. Toto nádraží je však umístěno na okraji města a od centra je vzdáleno téměř 3 km. Nádraží Kutná Hora – město leží na regionální trati 235 Kutná Hora – Zruč nad Sázavou a jeho poloha je pro dojíždějící občany města, ale i pro turisty mnohem příznivější. Centrum města je odtud vzdáleno cca 10 min. chůze.⁹⁵ Autobusová doprava je v Kutné Hoře provozována společností Arriva Východní Čechy a.s. Autobusy městské hromadné dopravy jsou provozovány na 6 linkách. Nejvyužívanější je linka č. 1 spojující hlavní vlakové nádraží s centrem.

4.1.4.6 Kulturní a sportovní vyžití

Kutná Hora nabízí v oblasti kultury a sportu poměrně širokou škálu možností. Na konci srpna se zde koná rockový festival v krásném prostředí letní scény v parku pod

⁹³ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

⁹⁴ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

⁹⁵ Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. 302 Found [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

Vlašským dvorem. Koncem září je pak pořádán hudební festival Kutná Hora. Jednotlivé koncerty se konají v nádherných kulisách historických staveb města. V červnu se pořádá Královské stříbření Kutné Hory připomínající slavné tradice královského horního města. Poslední sobotu v září se pak konají Svatováclavské slavnosti na Palackého náměstí. Na území města se nachází galerie V. Zubova, Felixe Jeneweina, muzeum Alchymie je zde také divadlo a kino. V oblasti sportovního vyžití je možno zmínit nejdelší bobovou dráhu v České republice měřící 1 565 m ve sportovním areálu Klimeška. Ve městě je dále možnost zahrát si bowling, využít fitcentra, plovárny, kryté tenisové haly, krytý bazén TJ Sparta Kutná Hora nebo zimní stadion. Pro krátké palné zbraně je určena střelnice Malín.⁹⁶ V současné době probíhá dostavba sportovní haly pro míčové sporty splňující kritéria pro konání soutěžních zápasů vyšších soutěží, která Kutné Hoře dlouho chyběla a sportovní oddíly musely využívat haly v okolních městech.

4.2 Charakteristika politického života ve městě Kutná Hora

Město Kutná Hora je spravováno zastupitelstvem a radou města. Zastupitelstvo má vzhledem k počtu obyvatel města 27 členů (viz. podkapitola 3.3.2.1). Dalšími orgány obce jsou finanční a kontrolní výbor a působí zde rovněž sedm osadních výborů městských částí.⁹⁷

4.2.1 Místní politické subjekty

Do zastupitelstva Kutné Hory kandidují pravidelně místní organizace politických stran i sdružení nezávislých kandidátů. O svých programech, činnostech či záměrech seznamují politické subjekty občany města prostřednictvím internetových stránek a před volbami se k tomu samozřejmě přidávají i propagační letáky, pořádání předvolebních mítinků či prezentace v periodikách. V současné době jsou v zastupitelstvu města zastoupeny níže uvedené politické strany a sdružení.

⁹⁶ Kutná Hora | informace o městě. *HOTELY.cz, penziony - ubytování v České republice* [online]. Copyright © 2018 [cit. 15.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.hotely.cz/kutna-hora/mesto/>>

⁹⁷ Základní informace, Kutná Hora - městský informační portál. *302 Found* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/zakladni-informace>>

Česká strana sociálně demokratická – ČSSD

Česká strana sociálně demokratická je levicově orientovaná politická strana. Je členem Socialistické internacionály a Strany evropských sociálních demokratů a je pokračovatelkou dvojjediné tradice československé sociálně demokratické strany a německé sociální demokracie v Československu.⁹⁸ Na 40. sjezdu strany v Hradci Králové 18. 2. 2018 byl současným předsedou zvolen Jan Hamáček.

V Kutné Hoře působí místní organizace ČSSD od roku 1990 a od samého počátku je jednou z nejstabilnějších kutnohorských stran z hlediska počtu získaných zastupitelských křesel (4 – 6 mandátů).⁹⁹ V komunálních volbách v roce 2014 se podařilo ČSSD získat i 3 místa v radě města a post místostarostky města, kterou se stala Zuzana Moravčíková.

Mezi roky 2005 až 2010 byla ČSSD v Kutné Hoře nejednotná a byla rozdělena na dvě místní organizace. V čele první z nich – České strany sociálně demokratické Kutná Hora stála Marie Matyášová. Druhou byla místní organizace ČSSD Kutná Hora „Sídliště“, v jejímž čele byla Zuzana Moravčíková. Tento stav trval až do komunálních voleb v roce 2010, kdy Marie Matyášová ukončila členství v ČSSD a následně kandidovala v těchto volbách za Stranu Práv Občanů Zemanovci (SPOZ). Od roku 2016 je předsedou místní organizace ČSSD Zdeněk Kotouš.

Kutnohorská změna

Kutnohorská změna vznikla jako sdružení nezávislých kandidátů před volbami do obecního zastupitelstva v roce 2014. Většina členů Kutnohorské změny neměla s politikou před těmito volbami zkušenosti a spíše se zaměřovala na činnosti spojené s dobrovolnou účastí obyvatel. Podle předsedy Martina Starého mělo sdružení při vstupu na politickou scénu za cíl zprůhlednit rozhodování všech orgánů samosprávy zahrnující zastupitelstvo,

⁹⁸ Encyklopedie ČSSD: Česká strana sociálně demokratická. *ENCYKLOPEDIIE ČSSD: Historie ČSSD* [online]. 2013 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.historiecssd.cz/c-2/ceska-strana-socialne-demokraticka/>>

⁹⁹ Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

radu města i odborné komise a zlepšit komunikaci a přístup vedení města vůči ostatním občanům.¹⁰⁰

Kutnohorská změna oslovuje především mladé občany a rodiny s dětmi, ale své sympatizanty má i mezi seniory. Sdružení se dle svého programu zaměřuje na podporu živnostníků a podnikatelů v Kutné Hoře, zjednodušení byrokracie, snížení daně z nemovitosti či na rozvoj cestovního ruchu města, ve kterém je velký, ale stále nenaplněný potenciál.¹⁰¹ V komunálních volbách v roce 2014 kandidovala Kutnohorská změna poprvé a získala druhý nejvyšší počet hlasů, což jí vyneslo 6 mandátů v zastupitelstvu města a 3 místa v radě.¹⁰² Předseda Kutnohorské změny Martin Starý se stal po povolebních vyjednáváních starostou města.

Šance pro Kutnou Horu

Šance pro Kutnou Horu je sdružením nezávislých kandidátů, které vzniklo před komunálními volbami v roce 2010. Předsedou sdružení je bývalý starosta města Ivo Šanc, jehož příjmení bylo i základem pro název samotného sdružení. V obecních volbách do zastupitelstva v roce 2010 Šance pro Kutnou Horu přesvědčivě zvítězila a získala 13 zastupitelských křesel i post starosty města. Sdružení zvítězilo i v dalších komunálních volbách v roce 2014, ovšem získalo již jen 6 mandátů a po povolebním vyjednávání zamířilo nakonec do opozice.¹⁰³

Šance pro Kutnou Horu ve svém programu dlouhodobě prosazuje vyrovnané hospodaření města, přechod na ekologický a levnější zdroj tepla, rozvoj a podporu školek a družin nebo zlepšení situace ohledně parkovacích míst. Sdružení se v zastupitelském období 2010 – 2014 také zasloužilo o zřízení Fondu cestovního ruchu a výstavbu informačního servisu u Chrámu sv. Barbory.¹⁰⁴

¹⁰⁰ Budoucnost Kutné Hory - Články - www.kutnohorska-zmena.cz. [online]. Copyright © Kutnohorská změna 2014 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.kutnohorska-zmena.cz/clanky.php?coolurl=budoucnost-kutne-hory>>

¹⁰¹ Kutnohorská změna. [online]. Copyright © Kutnohorská změna 2014 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.kutnohorska-zmena.cz/index.php>>

¹⁰² Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

¹⁰³ Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

¹⁰⁴ Šance pro Kutnou Horu. *Šance pro Kutnou Horu* [online]. Dostupné z: <<http://www.sance2014.cz/>>

Místní organizace ANO 2011

Iniciativa ANO vznikla spontánně na podzim roku 2011 po vystoupení Andreje Babiše v médiích, kdy se zmínil o systémové korupci, která silně ovlivňuje veřejnou správu. V květnu 2012 bylo ANO registrováno jako politické hnutí s možností účastnit se demokratických parlamentních voleb. V předčasných volbách do poslanecké sněmovny v roce 2013 pak ANO získalo téměř milion hlasů, což byl nejvyšší počet pro nový politický subjekt v dějinách České republiky.¹⁰⁵

Místní organizace ANO 2011 zahájila svou působnost v Kutné Hoře v roce 2014. Přestože toto politické hnutí kandidovalo v komunálních volbách 2014 poprvé, podařilo se mu získat třetí nejvyšší počet voličských hlasů a tím i křesla pro 5 členů zastupitelstva města¹⁰⁶ a následně i tři místa v radě města a post místostarosty pro lídra kandidátky Josefa Viktora.

Při volební kampani využilo hnutí, jako jediné v Kutné Hoře, i billboardy s vyobrazením Josefa Viktory a předsedy celého hnutí Andreje Babiše. Vedení ANO 2011 se celkově na předvolební kampani místní organizace podílelo a ovlivňovalo ji. Původně měl být dokonce v roli lídra na kandidátní listině Josef Kraus, ale Andrej Babiš jej těsně před volbami odvolal a nahradil již zmíněným Josefem Viktorou.

Místní organizace Komunistické strany Čech a Moravy – KSČM

Komunistická strana Čech a Moravy vznikla jako nástupnická organizace Komunistické strany Československa (KSČ) v březnu roku 1990. KSČM se hlásí k hodnotám a tradicím pokrokového levicového hnutí a snaží se respektovat rovnoprávný dialog jako prostředek komunikace s dalšími stranami a hnutími usilujícími o rozvoj země ve prospěch většiny jejích občanů. Strana dále prosazuje sociálně spravedlivou společnost, která se opírá o zásady samosprávy a prosperující ekonomiky. Předsedou KSČM je v současné době Vojtěch Filip.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Historie | ANO, bude líp. *302 Found* [online]. Copyright © 2017 ANO [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/historie/>>

¹⁰⁶ Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

¹⁰⁷ Kdo jsme a co chceme | Komunistická strana Čech a Moravy. [online]. Copyright © KSČM [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.kscm.cz/cs/nase-strana/kdo-jsme/kdo-jsme-co-chceme>>

V Kutné Hoře působí KSČM, stejně jako na celostátní úrovni, od roku 1990. Doposud ve všech volbách do obecního zastupitelstva, které se konaly po roce 1990, získala místní organizace zastupitelská křesla. Od roku 2006 se ovšem počet hlasů a tím i počet členů KSČM v zastupitelstvu snižuje. Nejhorší výsledek zaznamenala místní organizace v posledních volbách v roce 2014, když získala pouze dva mandáty do zastupitelstva města.¹⁰⁸

Místní organizace Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové - KDU-ČSL

Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová je politická strana založená na dobrovolném společenství občanů účastnících se společenského a politického života ve své obci, kraji a státu. Opírá se o odkaz evropské kultury a o tradice křesťanskodemokratických a křesťanskosociálních stran a hnutí v České republice i ve světě. KDU-ČSL má snahu rozvíjet humanitní a demokratické tradice společnosti a usilovat o využívání konzervativních hodnot v politické oblasti. Od roku 2010 je ve funkci předsedy KDU-ČSL Pavel Bělobrádek.¹⁰⁹

Místní organizace KDU-ČSL získává od roku 1998 v komunálních volbách v Kutné Hoře pravidelně dvě zastupitelská křesla. Výjimkou byl pouze rok 2010, kdy strana nezískala žádný mandát.¹¹⁰ V současné době je předsedou místní organizace Karel Koubský.

Strana má program dlouhodobě zaměřený především na podporu rodin s dětmi, zlepšení stavu mateřských škol, podporuje výstavbu sociálních zařízení. Dále prosazuje například vytvoření většího množství parkovacích míst v centru města.

Alternativa pro Kutnou Horu

Sdružení nezávislých kandidátů Alternativa pro Kutnou Horu vzniklo před volbami do obecního zastupitelstva v roce 2010, ve kterých se mu ovšem nepodařilo získat ani jeden mandát. O čtyři roky později už Alternativa pro Kutnou Horu obdržela od voličů takový

¹⁰⁸ Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

¹⁰⁹ KDU-ČSL. Celostátní web. [online]. © 1997 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.kdu.cz/domu>>

¹¹⁰ Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

počet hlasů, který jí zaručil dvě zastupitelská křesla.¹¹¹ Předsedou sdružení je Václav Zimmermann.

Ve svém volebním programu se sdružení zaměřuje na vyrovnané hospodaření radnice s městskou kasou, průhlednost projektů městských organizací, zvýšení bezpečnosti ve městě, modernizaci škol či podporu místních podnikatelů a sportovních organizací.¹¹²

4.3 Komunální volby v Kutné Hoře

Součástí této kapitoly je zhodnocení voleb do obecního zastupitelstva v Kutné Hoře v letech 2006, 2010 a 2014. Volby v jednotlivých letech jsou okomentovány a výsledky jsou zaznamenány do přehledných tabulek. Dále je zde zhodnoceno i volební chování obyvatel v těchto volbách.

4.3.1 Volby do zastupitelstva města 2006

Volby do zastupitelstva města v roce 2006 připadly na 20. - 21. říjen. Do voleb kandidovalo devět politických subjektů, které obsadili místa na kandidátních listinách 234 kandidáty. K volebním urnám se dostavilo celkem 38,14 % voličů, což znamenalo velmi slabou volební účast. Bylo odevzdáno 6 449 obálek a počet platných hlasů činil 152 713. Výsledek těchto komunálních voleb znamenal výrazný úspěch pro ODS, která obdržela 28,6 % hlasů. Získala tedy 9 z 27 možných zastupitelských křesel. Druhá a třetí nejúspěšnější strana, tedy ČSSD a KSČM, získaly 5, respektive 4 mandáty a dohromady obdrželi jen o něco málo více hlasů než samotná ODS. Zastupitelé zvolili již potřetí starostou města lídra místní organizace ODS Ivo Šalátka, který zároveň získal i nejvyšší podporu od voličů, když obdržel 2 303 hlasů. Post prvního místostarosty získal Václav Vančura (Volba pro město) a druhým místostarostou byl zvolen Tomáš Benada (ODS). Je ovšem nutno poznamenat, že ODS sice v těchto volbách dominovala, ale už před nimi se projevovala vnitřní nesourodost místní organizace a tento stav se nezměnil ani po volbách. To se samozřejmě přeneslo i do výkonu samosprávy po celé následující volební období. Vnitřní spory vyvrcholily v lednu

¹¹¹ Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.volby.cz/>>

¹¹² Alternativa pro Kutnou Horu. *Alternativa pro Kutnou Horu* [online]. Copyright © 2018 Alternativa pro Kutnou Horu [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<https://www.alternativaprokh.cz/>>

2009, kdy byl z funkce druhého místostarosty odvolán Tomáš Benada a nahradil ho Václav Zimmermann (ODS).¹¹³ Celkové výsledky do zastupitelstva města ukazuje Tabulka 9. Politické subjekty jsou zde seřazeny dle pořadových čísel kandidátních listin.

Tabulka 9: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2006

Kandidátní listina		Počet hlasů		Počet mandátů
Číslo	Název	absolutně	v %	
1	NEZ.DEMOKRATÉ(předs.V.Železný)	4 191	2,74	0
2	Volba pro město	18 392	12,04	3
3	ČSSD	23 649	15,49	5
4	SNK Evropští demokraté	8 797	5,76	1
5	KSČM	21 872	14,32	4
6	KDU-ČSL	10 967	7,18	2
7	Strana zelených	9 366	6,13	1
8	Kutnohorská liga, sdružení SOS, NK	11 798	7,73	2
9	ODS	43 681	28,60	9

Zdroj: Český statistický úřad. *Výsledky voleb*. Dostupné z: <<http://www.volby.cz/>>; (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

4.3.2 Volby do zastupitelstva města 2010

Komunální volby v roce 2010 se konaly 15. – 16. října. Počet kandidujících subjektů se oproti minulým volbám v roce 2006 zvýšil na patnáct, přičemž bylo zaregistrováno celkem 352 kandidátů. Kromě politických stran působících dlouhodobě i na celostátní úrovni (např. ODS, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL, Strana zelených) se mezi kandidujícími politickými subjekty objevili i relativně nové politické strany, které poprvé kandidovaly v parlamentních volbách v květnu téhož roku. Jednalo se například o Stranu Práv Občanů ZEMANOVCI, Věci veřejné a TOP 09. Kandidátní listiny sestavilo i několik místních sdružení nezávislých kandidátů (např. Šance pro Kutnou Horu, Alternativa pro Kutnou Horu, KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI). Volební účast byla tentokrát o dost vyšší než ve volbách předešlých, ale opět nepřesáhla ani padesátiprocentní hranici. K volbám se dostavilo celkem 47,41 % voličů, kteří odevzdali 7 918 obálek, přičemž celkový počet platných hlasů byl 189 374. Vítězným seskupením bylo s velkým náskokem sdružení Šance pro Kutnou Horu (dále jen Šance),

¹¹³ Městský úřad Kutná Hora. Usnesení zastupitelstva města č. 2/09 a č. 3/09 ze dne 27. ledna 2009.

kteřé v komunálních volbách kandidovalo vůbec poprvé. Nermalou měrou se o tento výsledek zasloužila silná osobnost lídra Ivo Šance, který již v minulosti působil jako starosta Kutné Hory ještě jako člen ODS a později Unie svobody-Demokratické unie (US-DEU). Šance získala celkem 34,67 % hlasů, což znamenalo i zisk 13 mandátů v zastupitelstvu. Druhé místo obsadila ČSSD se ziskem 14,59 % hlasů a pěti zastupitelskými křesly. Třetí skončila s poměrně velkým odstupem KSČM s 8,07 % hlasů a třemi mandáty. Největším neúspěchem byly tyto volby pro dosud vládnoucí ODS, která obdržela jen 7,93 % hlasů a dvě místa v zastupitelstvu. Tento výsledek mohly ovlivnit mediálně sledované aféry ODS na celostátní úrovni, ale i nesourodost místní organizace, jak již bylo zmíněno v předchozí podkapitole. Z kandidátů obdržel nejvíce hlasů Ivo Šanc, kterému dalo důvěru 3 944 voličů. Sdružení Šance si poté rozdělilo všechny funkce ve vedení města, když starostou byl zvolen právě Ivo Šanc, prvním místostarostou Jiří Franc a druhým místostarostou Karel Koubský. Výsledky voleb za rok 2010 jsou opět zaznamenány v Tabulce 10.

Tabulka 10: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2010

Kandidátní listina		Počet hlasů		Počet mandátů
Číslo	Název	absolutně	v %	
1	Šance pro Kutnou Horu	65 657	34,67	13
2	Alternativa pro Kutnou Horu	9 211	4,86	0
3	Věci veřejné	3 048	1,61	0
4	TOP 09	10 159	5,36	2
5	ODS	15 017	7,93	2
6	Stran Práv Občanů ZEMANOVCI	3 763	1,99	0
7	Strana zelených	349	0,18	0
8	ČSSD	27 629	14,59	5
9	KSČM	15 276	8,07	3
10	Suverenita-blok J.Bobošíkové	3 729	1,97	0
11	KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	11 041	5,83	2
12	KUTNOHORSKÁ SOS	6 611	3,49	0
13	KDU-ČSL	8 156	4,31	0
14	Volte Pravý Blok www.cibulka.net	267	0,14	0
15	VOLBA PRO KH A „STAN“	9 461	5,00	0

Zdroj: Český statistický úřad. *Výsledky voleb*. Dostupné z: <<http://www.volby.cz/>>; (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

4.3.3 Volby do zastupitelstva města 2014

V roce 2014 se uskutečnily komunální volby ve dnech 10. – 11. října. O místa v zastupitelstvu se utkalo 11 subjektů, tedy o čtyři méně než v roce 2010. Celkový počet kandidátů byl 324. Nově se volebního klání zúčastnilo politické hnutí ANO 2011, a také místní sdružení nezávislých kandidátů pod názvem Kutnohorská změna. Voliči naopak už nemohli vybírat z kandidátů Strany zelených, Strany Práv Občanů ZEMANOVCI, Věcí veřejných a z místních sdružení nekandidovala ani Kutnohorská SOS či Volba pro KH a STAN. Volební účast byla ve volbách do městského zastupitelstva v roce 2014 nižší než v roce 2010 a činila 39,5 %. Voliči odevzdali 6 493 obálek a bylo spočteno 159 018 platných hlasů. Zvítězila opět Šance pro Kutnou Horu, které se podařilo získat 19,23 % hlasů, což znamenalo 6 mandátů. Stejný počet zastupitelský křesel získalo i druhé sdružení Kutnohorská změna, které obdrželo 17,99 % voličských hlasů. Lídrem tohoto sdružení byl Martin Starý, který v roce 2010 spoluzakládal s Ivo Šancem konkurenční sdružení Šance pro Kutnou Horu a následně se stal i zastupitelem města. Pro vzájemných neshodách se však jejich cesty rozešli a Martin Starý založil před volbami v roce 2014 již zmíněné sdružení Kutnohorská změna a tím Šanci přetáhl i značné množství voličů. V pořadí třetí hnutí ANO 2011 získalo 14,70 % hlasů a 5 mandátů. Těsně čtvrtá ČSSD získala 4 mandáty. Alternativa pro Kutnou Horu, KSČM a KDU-ČSL pak obsadili shodně dvě zastupitelská křesla. ODS nezastavila svůj pád a v komunálních volbách v roce 2014 nezískala ani jeden mandát. Po povolebních vyjednáváních byla ustavena vládnoucí koalice mezi Kutnohorskou změnou, hnutím ANO 2011 a ČSSD. Do čela radnice byl zvolen Martin Starý, první místostarostkou se stala Zuzana Moravčíková (ČSSD) a post druhého místostarosty získal Josef Viktora (ANO 2011). Po tlaku opozice ohledně nesrovnalostí při získávání dotací pro veřejné zakázky byla ovšem Zuzana Moravčíková v září 2017 ze svého postu odvolána¹¹⁴ a ČSSD vypověděla v listopadu téhož roku koaliční smlouvu.¹¹⁵ V prosinci 2017 byl následně odvolán z místa starosty i Martin Starý. Na jeho pozici byl podle očekávání zvolen Josef Viktora. Post místostarosty v současné době zastává Karel Koubský starší z KDU-ČSL.¹¹⁶

¹¹⁴ Městský úřad Kutná Hora. Usnesení zastupitelstva města č. 159/17 ze dne 12. září 2017.

¹¹⁵ Sociální demokraté odstupují od koaliční smlouvy na radnici v Kutné Hoře :: Regionální zpravodajství. Svoboda.info :: *Regionální zpravodajství* [online]. Copyright © [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <<http://www.svoboda.info/zpravy/kutna-hora/socialni-demokrate-odstupuji-od-koalicni-smlouvy-na-radnici-v-kutne-hore/>>

¹¹⁶ Městský úřad Kutná Hora. Usnesení zastupitelstva města č. 234/17 a č. 235/17 ze dne 12. prosince 2017.

Tabulka 11: Výsledky voleb do zastupitelstva města 2014

Kandidátní listina		Počet hlasů		Počet mandátů
Číslo	Název	absolutně	v %	
1	Kutnohorská změna	28 600	17,99	6
2	ČSSD	23 281	14,64	4
3	KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	2 438	1,53	0
4	Alternativa pro Kutnou Horu	11 441	7,19	2
5	Volba pro město	3 086	1,94	0
6	KDU-ČSL	10 381	6,53	2
7	Šance pro Kutnou Horu	30 584	19,23	6
8	KSČM	12 674	7,97	2
9	ODS	6 588	4,14	0
10	TOP 09	6 565	4,13	0
11	ANO 2011	23 380	14,70	5

Zdroj: Český statistický úřad. *Výsledky voleb*. Dostupné z: <<http://www.volby.cz/>>; (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

4.3.4 Volební účast

Jedním z důležitých projevů volebního chování je volební účast, která může hrát klíčovou úlohu ve výsledcích voleb. V Tabulce 12 můžeme vidět vývoj volební účasti ve volbách do zastupitelstva města Kutná Hora od roku 1990 až do zatím posledních voleb v roce 2014. Je možno vyčíst, že v letech 1990 a 1994 byla účast voličů ještě poměrně vysoká. V roce 1990 přišlo k volbám 70,31 % voličů. O čtyři roky později to pak bylo 52,37 %. Tyto hodnoty se dají přikládat ještě celkovému počátečnímu nadšení obyvatel po revoluci v listopadu 1989. Dále je však možné vysledovat, že v následujících letech se volební účast postupně snižovala. Výjimkou je rok 2010 s volební účastí 47,41 %. Na volební účast v tomto roce mohl mít vliv počet nových politických subjektů, které ve městě kandidovaly a občané si od nich slibovaly změny k lepšímu. Pokud srovnáme hodnoty volební účasti v kutnohorských komunálních volbách s hodnotami v Tabulce 13, která zobrazuje účast voličů při volbách do obecních zastupitelstev na celostátní úrovni ve stejném období, zjistíme, že je tento klesající trend obdobný. Je ovšem ale také vidět, že volební účast v Kutné Hoře byla vždy nižší než průměrná volební účast v celé České republice. To bohužel ukazuje na to, že obyvatelé Kutné Hory nemají moc velký zájem o politické dění.

Tabulka 12: Volební účast v komunálních volbách v Kutné Hoře 1990 – 2014

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast v %	70,31	52,37	39,34	38,71	38,14	47,41	39,5

Zdroj: Český statistický úřad. *Výsledky voleb*. Dostupné z: <<http://www.volby.cz/>>; (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

Tabulka 13: Volební účast v komunálních volbách v České republice 1990 – 2014

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast v %	73,74	60,68	45,02	43,39	46,32	48,5	44,46

Zdroj: Český statistický úřad. *Výsledky voleb*. Dostupné z: <<http://www.volby.cz/>>; (vlastní zpracování dle dostupných údajů)

4.4 Dotazníkové šetření

K posouzení a hodnocení volebního chování obyvatel města Kutná Hora byla použita data získaná z dotazníkového šetření. Dotazník byl distribuován respondentům převážně elektronickou cestou. Byl vytvořen pomocí interaktivního PDF formuláře a obsahoval 21 otázek. Součástí dotazníku byly i otázky, které měly za úkol odfiltrovat získané odpovědi tak, aby měly patřičnou vypovídající hodnotu. Dotazník byl rozdělen na dvě části. První část dotazníku je zaměřena na komunální volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora a druhá část otázek se týkala bližší identifikaci dotazovaných. Tyto, pro někoho, citlivější otázky byly záměrně umístěny na konec dotazníku, aby nebyly důvodem odrazení respondentů od vyplnění hned zkraje. Dotazník byl rozeslán elektronickou cestou emailem na konkrétní osoby, ale například i na školská zařízení ve městě. Email obsahoval také sdělení, že dotazník je určen výhradně občanům s trvalým bydlištěm ve městě Kutná Hora a žádost o šíření mezi další obyvatele města. Volbu respondentů by bylo nejvhodnější provést kvótním výběrem, ale pro nedostatečnou znalost prostředí a dat o občanech města bylo od tohoto záměru bohužel ustoupeno. Sběr dat z dotazníku probíhal v období od 1. 2. 2018 do 20. 2. 2018. V tomto časovém období se šetření celkem zúčastnilo 243 občanů, ale 57 z nich nemělo trvalé bydliště v Kutné Hoře a tudíž dotazník dále nevyplňovali. Pro vyhodnocení dotazníku se tedy vycházelo z počtu 186 občanů s trvalým pobytem ve městě. Kompletní dotazník je umístěn v příloze 1.

4.4.1 Analýza výsledků dotazníkového šetření

Otázka č. 1 Máte trvalé bydliště ve městě Kutná Hora? Jedná se o základní vylučovací otázku. Dotazník se dále týkal pouze respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli kladně. Dotazovaní, kteří nemají ve městě trvalé bydliště, nemohou ani zasáhnout a ovlivnit výsledky pro danou obec. Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 243 respondentů, ovšem trvalé bydliště v Kutné Hoře uvedlo pouze 186 z nich (viz. Tabulka 14). Výsledky šetření tedy vycházejí z odpovědí těchto respondentů.

Tabulka 14: Trvalé bydliště v Kutné Hoře

Trvalé bydliště v Kutné Hoře	Počet respondentů	v %
Ano	186	76,5
Ne	57	23,5

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 2 Zúčastnil(a) jste se voleb do zastupitelstva města v roce 2014? Cílem této otázky bylo zjistit, kolik respondentů s trvalým bydlištěm v Kutné Hoře se zúčastnilo posledních komunálních voleb do zastupitelstva v roce 2014. Další otázky týkající se komunálních voleb v roce 2014 poté vyplňovali pouze respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli ano. V Tabulce 15 je možné vidět, že se jednalo celkem o 148 dotazovaných, tedy 79,6 % z celkového počtu.

Tabulka 15: Účast respondentů u komunálních voleb v roce 2014

Účast u komunálních voleb v roce 2014	Počet respondentů	v %
Ano	148	79,6
Ne	38	20,4

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 3 Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do zastupitelstva města v roce 2014? Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří u předchozí otázky ohledně účasti u voleb v roce 2014 odpověděli kladně. Pokud se podíváme na odpovědi dotazovaných v Tabulce 16, zjistíme, že 73 respondentů, tzn. 49,3 %, označilo křížkem pouze celou jednu kandidátní listinu. Celkem 44 respondentů, tedy 29,7 %, zakřížkovalo jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty. Nejmenší skupina

účastníků dotazníkového šetření dala při výběru přednost pouze konkrétním kandidátům z různých kandidátních listin. Tato skupina zahrnuje 31 respondentů, což odpovídá 21 %.

Tabulka 16: Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2014

Způsob výběru kandidátů	Počet respondentů	v %
Pouze celá jedna kandidátní listina	73	49,3
Jedna kandidátní listina a zároveň někteří konkrétní kandidáti	44	29,7
Pouze konkrétní kandidáti z různých kandidátních listin	31	21,0

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 4 Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do zastupitelstva města v roce 2014? V tomto případě odpovídali na otázku respondenti, kteří zaškrtnuli celou kandidátní listinu nebo kandidátní listinu a zároveň jednotlivé kandidáty (viz. předešlá Otázka č. 3). Respondenti měli v dotazníku na výběr z politických subjektů, které v roce 2014 kandidovali do zastupitelstva města. Celkem 27 dotazovaných, tedy 23,1 % volilo nově vzniklé sdružení Kutnohorská změna. Druhá skončila dle respondentů Šance pro Kutnou Horu s 22 hlasy (18,8 %) a na třetí místo se dostala ČSSD, pro kterou se vyjádřilo 17 dotazovaných, tzn. 14,5 %. Kompletní výsledky kandidujících subjektů dle dotazníkového šetření jsou zaznamenány v Tabulce 17. V Grafu 1 je pak přehledně zobrazeno jejich pořadí.

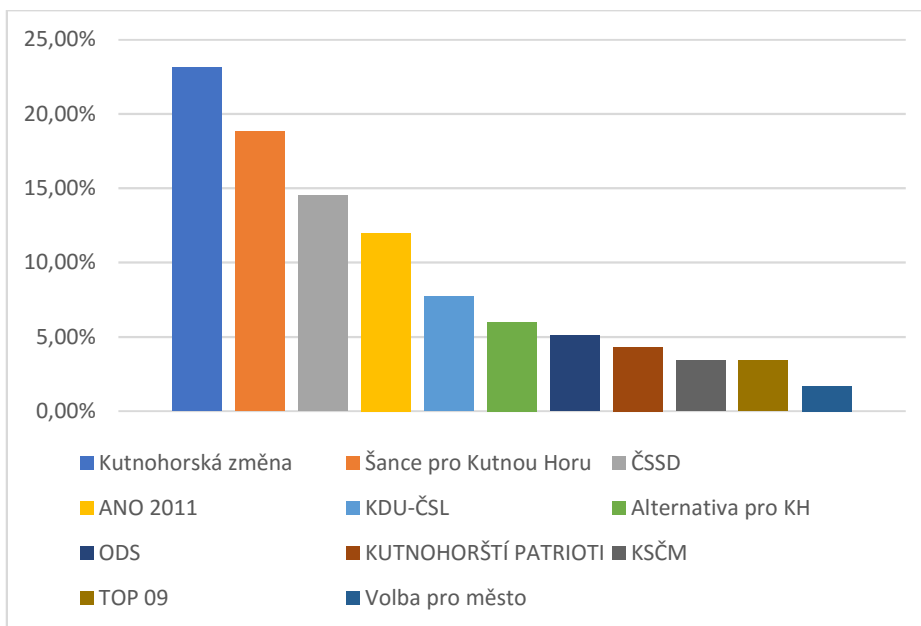
Tabulka 17: Volba politického subjektu respondentů v komunálních volbách v roce 2014

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Kutnohorská změna	27	23,1
Šance pro Kutnou Horu	22	18,8
ČSSD	17	14,5
ANO 2011	14	12,0
KDU-ČSL	9	7,7
Alternativa pro Kutnou Horu	7	6,0
ODS	6	5,1

KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	5	4,3
KSČM	4	3,4
TOP 09	4	3,4
Volba pro město	2	1,7

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 1: Výsledky komunálních voleb v roce 2014 dle dotazníkového šetření (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 5. Jaké důvody Vás vedli k volbě právě tohoto politického subjektu?
 Největší vliv na volbu respondentů měly dle výsledků osobní sympatie k volenému subjektu. Z možného výběru se přiklonilo k této variantě 38 respondentů (32,5 %). Celkem 36 dotazovaných (30,8 %) volilo subjekt na základě jeho volebního programu. 15,4 % respondentů vybralo daný subjekt, protože jim z kandidujících stran nejméně vadil. Pouze 10,3 % dotázaných zaujala předvolební kampaň některého ze subjektů a 11,1 % mělo pro svou volbu jiné, blíže nespecifikované, důvody. Výsledky zobrazuje Tabulka 18.

Tabulka 18: Důvody k volbě politického subjektu v roce 2014

Důvod volby politického subjektu	Počet respondentů	v %
Osobní sympatie k volenému subjektu	38	32,5
Ztotožnění s volebním programem	36	30,8
Zvolený subjekt mi nejméně vadí	18	15,4

Zaujala mě předvolební kampaň	12	10,3
Jiné	13	11,1

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

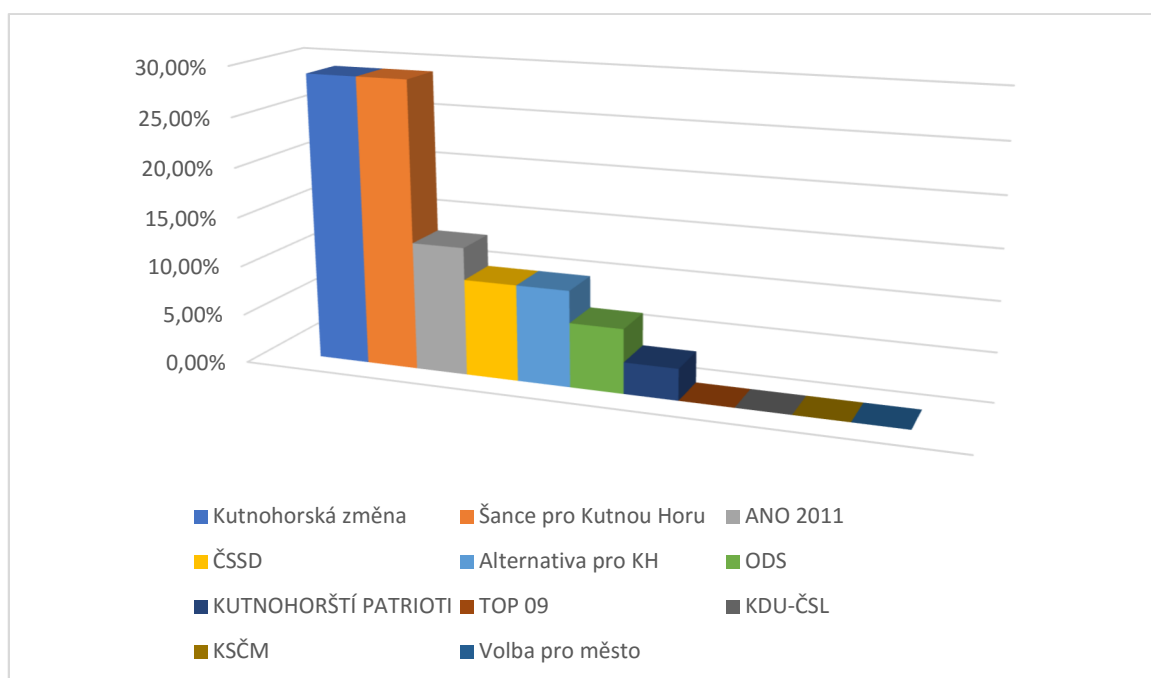
Otázka č. 6 V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce? Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří volili jen konkrétní kandidáty (viz. Otázka č. 3). Největší zastoupení v případě volby konkrétních kandidátů měla mezi respondenty sdružení Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu, u kterých vybíralo shodně 9 dotazovaných (29,0 %). Dále následovalo hnutí ANO 2011 s 12,9 %, ČSSD a Alternativa pro Kutnou Horu (obojí 9,7 %). Z kandidátních listin TOP 09, KDU-ČSL, KSČM a Volby pro město nevybíral kandidáty žádný z dotazovaných, jak ukazuje Tabulka 19 a Graf 2.

Tabulka 19: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2014

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Kutnohorská změna	9	29,0
Šance pro Kutnou Horu	9	29,0
ANO 2011	4	12,9
ČSSD	3	9,7
Alternativa pro Kutnou Horu	3	9,7
ODS	2	6,5
KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	1	3,2
TOP 09	0	0
KDU-ČSL	0	0
KSČM	0	0
Volba pro město	0	0

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 2: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2014 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 7 Zúčastnil(a) jste se voleb do zastupitelstva města v roce 2010? Obdobné sorta otázek jako k volebnímu roku 2014 se vázala i k volbám v roce 2010. V Tabulce 20 je možné vidět, že k volbám do zastupitelstva města v roce 2010 se dostavilo celkem 151 respondentů (81,2 %), tedy o několik málo více než v roce 2014.

Tabulka 20: Účast respondentů u komunálních voleb v roce 2010

Účast u komunálních voleb v roce 2010	Počet respondentů	v %
Ano	151	81,2
Ne	35	18,8

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 8 Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do zastupitelstva města v roce 2010? Oproti komunálním volbám v roce 2014 se způsob výběru kandidátů téměř nezměnil, jak je vidět v Tabulce 21. Celkem 71 respondentů, tzn. 47 %, zakřížkovalo pouze celou jednu kandidátní listinu. 48 respondentů, tedy 31,8 %, označilo křížkem jednu kandidátní listinu a zároveň i některé konkrétní kandidáty a 32 dotazovaných (21,2 %) vybíralo jen konkrétní kandidáty z různých kandidátních listin.

Tabulka 21: Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2010

Způsob výběru kandidátů	Počet respondentů	v %
Pouze celá jedna kandidátní listina	71	47,0
Jedna kandidátní listina a zároveň někteří konkrétní kandidáti	48	31,8
Pouze konkrétní kandidáti z různých kandidátních listin	32	21,2

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 9 Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do zastupitelstva města v roce 2010? V tomto případě odpovídali opět pouze respondenti, kteří zaškrtili celou kandidátní listinu nebo kandidátní listinu a zároveň jednotlivé kandidáty (viz. předešlá Otázka č. 8). Jasným vítězem voleb dle respondentů se stala Šance pro Kutnou Horu se 46 hlasy (30,5 %). Na druhém místě se umístila ČSSD se 14,6 % hlasů před KSČM, kterou označilo 10,6 dotazovaných. Kompletní výsledky dle respondentů jsou zaznamenány v Tabulce 22 a v Grafu 3.

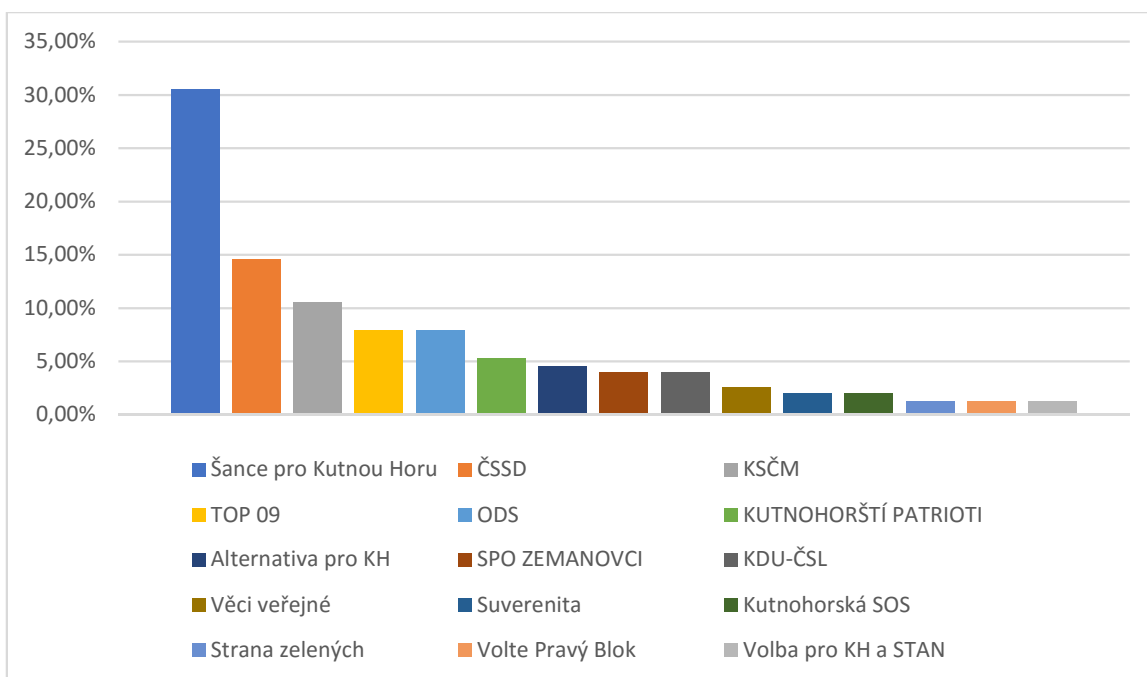
Tabulka 22: Volba politického subjektu respondentů v komunálních volbách v roce 2010

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Šance pro Kutnou Horu	46	30,5
ČSSD	22	14,6
KSČM	16	10,6
TOP 09	12	7,9
ODS	12	7,9
KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	8	5,3
Alternativa pro Kutnou Horu	7	4,6
Stran Práv Občanů ZEMANOVCI	6	4,0
KDU-ČSL	6	4,0
Věci veřejné	4	2,6
Suverenita-blok J.Bobošíkové	3	2,0
KUTNOHORSKÁ SOS	3	2,0

Strana zelených	2	1,3
Volte Pravý Blok www.cibulka.net	2	1,3
VOLBA PRO KH A „STAN“	2	1,3

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 3: Výsledky komunálních voleb v roce 2010 dle dotazníkového šetření (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

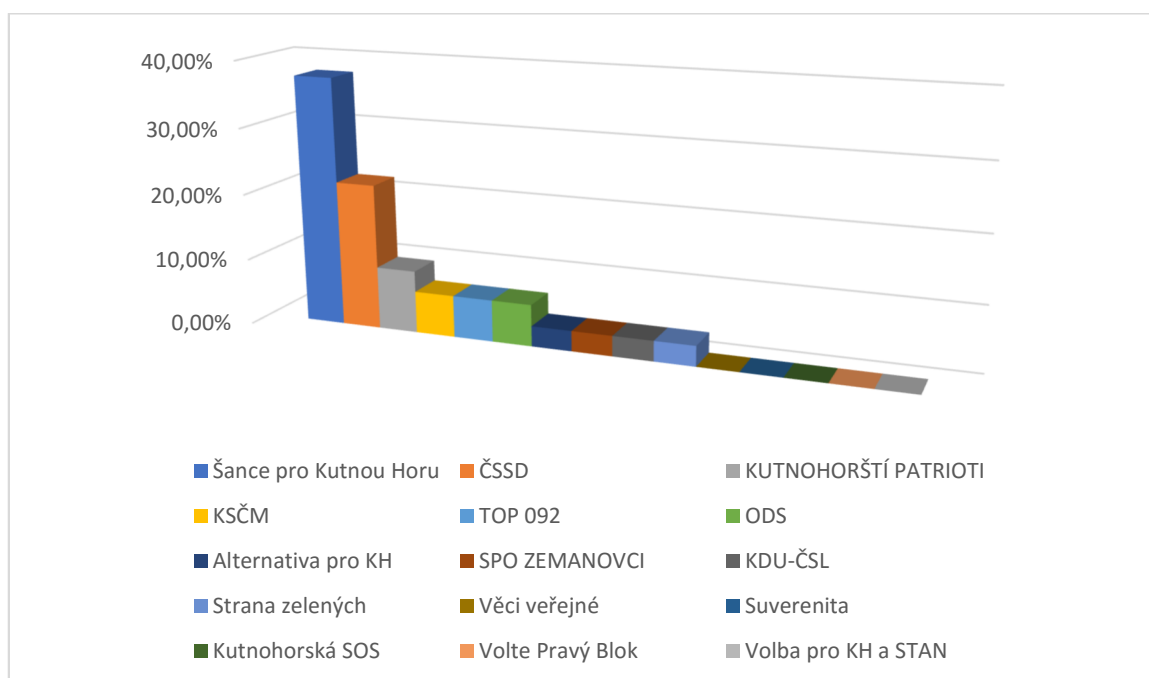
Otázka č. 10 V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce? K otázce se vyjadřovali respondenti volící v komunálních volbách v roce 2010 pouze konkrétní kandidáty z různých stran (viz. Otázka č. 8). Dotazovaní vybírali v tomto případě nejčastěji kandidáty z tehdy nově vzniklého sdružení Šance pro Kutnou Horu. Celkem se takto vyjádřilo 12 respondentů, tedy 37,5 %. Dále následovala ČSSD s 21,9 % a KUTHOHORŠTÍ PATRIOTI s 9,4 %. V kandidátních listinách KSČM, TOP 09 a ODS zaškrtovalo konkrétní kandidáty shodně 6,3 % dotazovaných. U Alternativy pro Kutnou Horu, SPO ZEMANOVCI, KDU-ČSL a Strany zelených to pak bylo 3,1 %. Z ostatních subjektů respondenti kandidáty nevybírali, jak je možné vidět v Tabulce 23 a Grafu 4.

Tabulka 23: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2010

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Šance pro Kutnou Horu	12	37,5
ČSSD	7	21,9
KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI	3	9,4
KSČM	2	6,3
TOP 09	2	6,3
ODS	2	6,3
Alternativa pro Kutnou Horu	1	3,1
Stran Práv Občanů ZEMANOVCI	1	3,1
KDU-ČSL	1	3,1
Strana zelených	1	3,1
Věci veřejné	0	0
Suverenita-blok J.Bobošíkové	0	0
KUTNOHORSKÁ SOS	0	0
Volte Pravý Blok www.cibulka.net	0	0
VOLBA PRO KH A „STAN“	0	0

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 4: Volba konkrétních kandidátů v komunálních volbách v roce 2010 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 11 Je pro Vás účast u voleb do zastupitelstva města podstatná? Vzhledem k tomu, že se v Kutné Hoře pohybuje dlouhodobě účast voličů v komunálních volbách pod 50 %, byla respondentům položena otázka ohledně jejich vztahu k účasti u voleb. Bylo poměrně překvapivě zjištěno, že pro většinu dotazovaných je jejich účast u voleb podstatná či středně podstatná. V Tabulce 24 můžeme vidět, že svoji účast jako podstatnou ohodnotilo 18,8 % respondentů a jako středně podstatnou dokonce 46,2 %. Zhruba 15 % dotazovaných pak uvedlo, že je pro ně jejich účast u voleb nepodstatná.

Tabulka 24: Hodnocení účasti u komunálních voleb z hlediska respondentů

Hodnocení účasti u voleb	Počet respondentů	v %
Podstatná	35	18,8
Středně podstatná	86	46,2
Středně nepodstatná	19	10,2
Nepodstatná	28	15,1
Nevím	18	9,7

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 12 Budete se účastnit nadcházejících komunálních voleb v letošním roce (2018)? Tato otázka byla respondentům položena v souvislosti s blížícími se volbami do zastupitelstva v říjnu 2018. Výsledky jsou zaznamenány v Tabulce 25. Komunálních voleb se plánuje zúčastnit celkem 57 % respondentů. 13,4 % dotazovaných k volbám nepůjde a téměř 30 % zatím není rozhodnuto.

Tabulka 25: Účast u komunálních voleb v roce 2018

Hodnocení účasti u voleb	Počet respondentů	v %
Ano	106	57,0
Ne	25	13,4
Nevím	55	29,6

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 13 V případě, že se voleb zúčastníte, jaký způsob výběru nejspíše zvolíte? Tato otázka byla určena pouze těm, kteří zvolili kladnou odpověď u předchozí otázky ohledně účasti u voleb v roce 2018. Dle výsledků v Tabulce 26 by z této skupiny 54,7 % respondentů v nadcházejících volbách nejspíše označilo křížkem pouze jednu celou

kandidátní listinu. Konkrétní kandidáty z různých subjektů by vybíralo 15,1 % dotazovaných a 26,4 % by zakřížkovalo kandidátní listinu i některé kandidáty. Pouze 3,8 % respondentů zatím nevědělo, jaký způsob výběru zvolí.

Tabulka 26: Pravděpodobný způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2018

Způsob výběru kandidátů	Počet respondentů	v %
Pouze celá jedna kandidátní listina	58	54,7
Jedna kandidátní listina a zároveň někteří konkrétní kandidáti	28	26,4
Pouze konkrétní kandidáti z různých kandidátních listin	16	15,1
Nevím	4	3,8

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 14 Který politický subjekt budete nejspíše volit v komunálních volbách v roce 2018? Ze skupiny respondentů, kteří by nejspíše zaškrtnuli celou kandidátní listinu nebo kandidátní listinu a zároveň jednotlivé kandidáty (viz. předešlá Otázka č.13) by 19,8 % nejspíše volilo sdružení Kutnohorská změna. Na druhém místě by skončila ČSSD s 15,1 % hlasů a třetí pozici by obsadilo ANO 2011 (12,8 %). Až za těmito subjekty by se umístilo vítězné sdružení z předchozích dvou voleb Šance pro Kutnou Horu (10,5 %). 18,6 % dotazovaných nemá zatím v této otázce z pochopitelných důvodů jasno (viz. Tabulka 27).

Tabulka 27: Pravděpodobná volba subjektů v komunálních volbách v roce 2018

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Kutnohorská změna	17	19,8
ČSSD	13	15,1
ANO 2011	11	12,8
Šance pro Kutnou Horu	9	10,5
Alternativa pro Kutnou Horu	6	7,0
KDU-ČSL	4	4,7

KUTNOHORSTÍ PATRIOTI	3	3,5
KSČM	3	3,5
TOP 09	2	2,3
ODS	1	1,2
Volba pro město	1	1,2
Nevím	16	18,6

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 15 Jsou pro Vás důležité volební programy kandidujících subjektů – zajímáte se o ně? Z tabulky 28 můžeme vyčíst, že ze 186 respondentů s trvalým bydlištěm v Kutné Hoře se k této otázce vyjádřilo kladně 112 z nich, což představuje 60,2 %. Zbývajících 39,8 % dotazovaných se o volební programy nezajímá.

Tabulka 28: Zájem respondentů o volební programy kandidujících subjektů

Zájem respondentů o volební programy	Počet respondentů	v %
Ano	112	60,2
Ne	74	39,8

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 16 Zajímáte se o činnost zastupitelstva města? V rámci dotazníkového šetření bylo také zjišťováno, jaký je ze strany obyvatel zájem o činnost místního zastupitelstva. Dle výsledků v Tabulce 29 vyjádřilo zájem plných 76,9 % respondentů. Činnost zastupitelstva naopak nezajímá 23,1 % dotazovaných.

Tabulka 29: Zájem respondentů o činnost zastupitelstva města

Zájem respondentů o činnost zastupitelstva	Počet respondentů	v %
Ano	143	76,9
Ne	43	23,1

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 17 Jakého jste pohlaví? Z celkového počtu 186 respondentů s trvalým bydlištěm v Kutné Hoře se dotazníkového šetření zúčastnilo 46,8 % mužů a 53,2 % žen (viz. Tabulka 30). Pokud se podíváme na skutečné rozdělení obyvatel dle pohlaví v Kutné Hoře

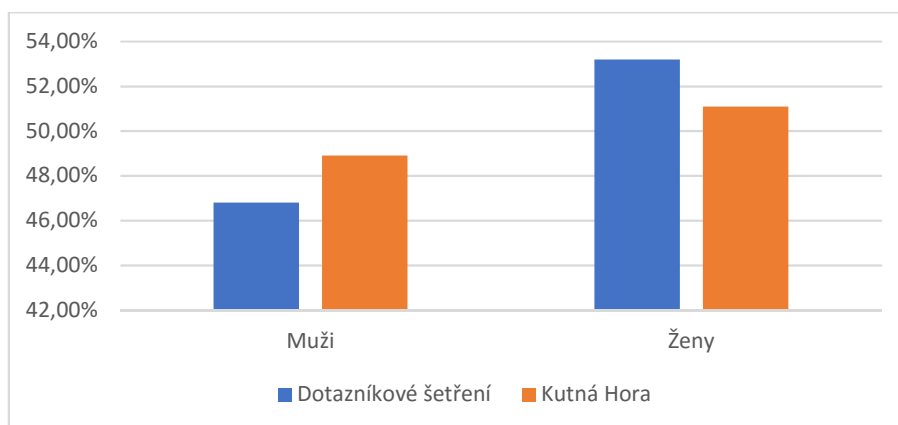
(viz. podkapitola 4.1.3), tak můžeme vidět, že struktura respondentů dotazníkového šetření je odpovídající. To znamená, že na otázky v dotazníku odpovědělo více žen než mužů. Srovnání rozložení pohlaví dle dotazníkového šetření a dle skutečného stavu v Kutné Hoře je vidět v Grafu 5.

Tabulka 30: Respondenti podle pohlaví

Pohlaví	Počet respondentů	v %
Muž	87	46,8
Žena	99	53,2

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 5: Pohlaví - srovnání dle dotazníkového šetření a v Kutné Hoře (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 18 Kolik je Vám let? Nejvíce zastoupenou kategorií z hlediska věku respondentů byla věková skupina 36 – 45 let s 30,1 %, ve věkové skupině 26 – 35 bylo 23,1 % respondentů a 20,4 % dotazovaných patřilo do skupiny v rozmezí 46 – 55 let. Nejméně početnou skupinou pak byla věková kategorie 66 a více let s 5,9 %. Kompletní věkové složení respondentů je vidět v Tabulce 31.

Tabulka 31: Respondenti podle věku

Věk	Počet respondentů	v %
18 – 25 let	26	14,0
26 – 35 let	43	23,1
36 – 45 let	56	30,1

46 – 55 let	38	20,4
56 – 65 let	12	6,5
66 a více let	11	5,9

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 19 Jaký je Váš rodinný stav? Výsledky v Tabulce 32 ukazují, že většina respondentů dotazníkového šetření byla ženatých/vdaných. Šlo celkem o 49,5 %. Svobodných respondentů bylo 24,7 % a rozvedených 19,9 %. Nejméně zastoupenou skupinu pak tvořili vdovci/vdovy s 5,9 %.

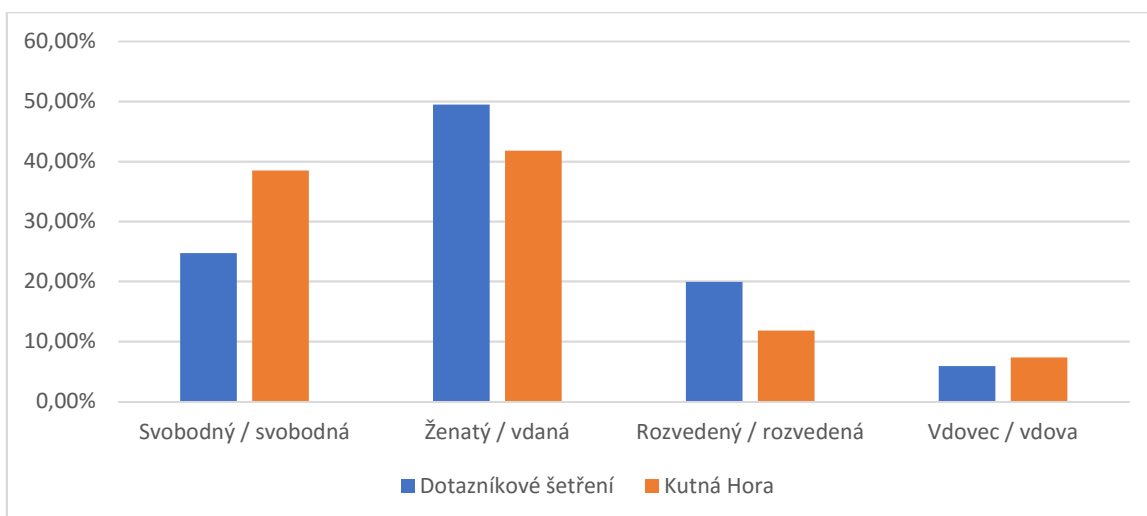
Tabulka 32: Respondenti podle rodinného stavu

Rodinný stav	Počet respondentů	v %
Svobodný / svobodná	46	24,7
Ženatý / vdaná	92	49,5
Rozvedený / rozvedená	37	19,9
Vdovec / vdova	11	5,9

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V případě, že tyto hodnoty porovnáme s hodnotami za město Kutná Hora, zjistíme, že dotazníkového šetření se zúčastnilo více ženatých/vdaných a rovněž více rozvedených. Svobodných a vdovců/vdov bylo naopak méně, jak je možné vidět v Grafu 6.

Graf 6: Rodinný stav - srovnání dle dotazníkového šetření a v Kutné Hoře (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 20 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Nejvíce účastníků dotazníkového šetření mělo dle Tabulky 33 středoškolské vzdělání s maturitou (46,2 %). Druhou nejpočetnější skupinou byli vyučení s 22,6 %, kteří byli těsně následováni vysokoškolsky vzdělanými respondenty s 19,4 %. Nejmenší zastoupení měla skupina dotazovaných s vyšším odborným vzděláním se 4,8 %. Respondentů se základním vzděláním pak bylo 7 %.

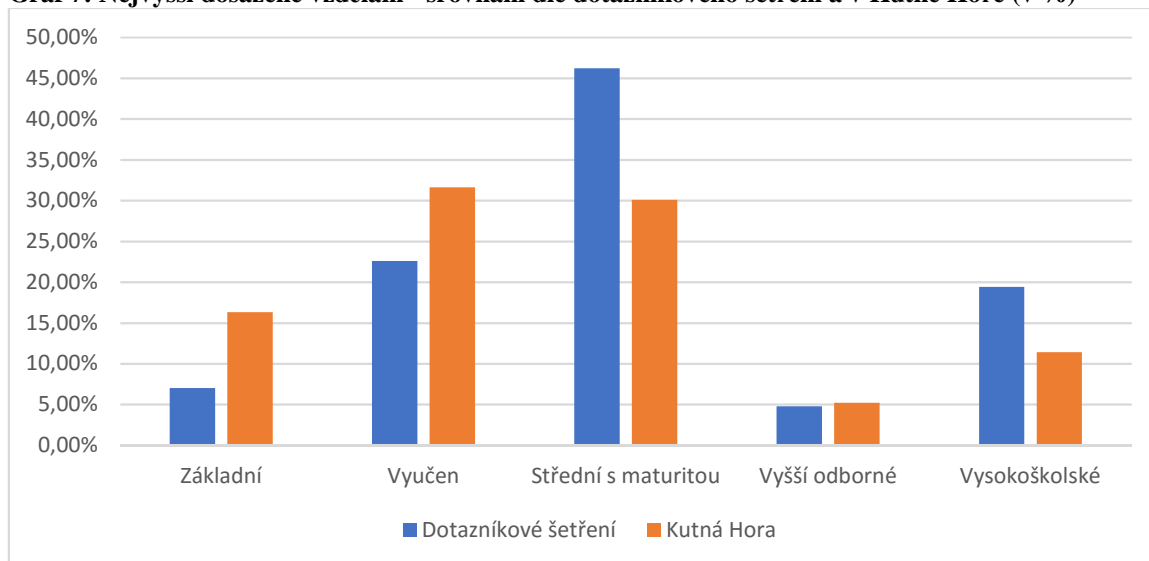
Tabulka 33: Respondenti podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet respondentů	v %
Základní	13	7,0
Vyučen	42	22,6
Střední s maturitou	86	46,2
Vyšší odborné	9	4,8
Vysokoškolské	36	19,4

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Pokud opět porovnáme výsledky dotazníkového šetření s údaji za Kutnou Horu, můžeme v Grafu 7 vidět, že na dotazník odpovědělo více respondentů s vysokoškolským vzděláním a se střední školou s maturitou. Méně zastoupeni byli občané s vyšším odborným vzděláním, vyučení a se vzděláním základním.

Graf 7: Nejvyšší dosažené vzdělání - srovnání dle dotazníkového šetření a v Kutné Hoře (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Otázka č. 21 Jaké je Vaše současné ekonomické postavení? V Tabulce 34 můžeme vidět, že v dotazníkovém šetření měli největší zastoupení zaměstnaní občané s 58,1 %. Druhou nejpočetnější skupinou byli podnikatelé (10,2 %) těsně před studenty (9,7 %). Nepracující důchodci byli zastoupeni 7 % a občané na rodičovské dovolené 7,5 %. Nejméně početnými skupinami byli pracující důchodci (4,3 %) a nezaměstnaní (3,2 %).

Tabulka 34: Respondenti podle ekonomického postavení

Ekonomické postavení	Počet respondentů	v %
Student	18	9,7
Zaměstnanec	108	58,1
Podnikatel	19	10,2
Nezaměstnaný	6	3,2
Pracující důchodce	8	4,3
Nepracující důchodce	13	7,0
Na rodičovské dovolené	14	7,5

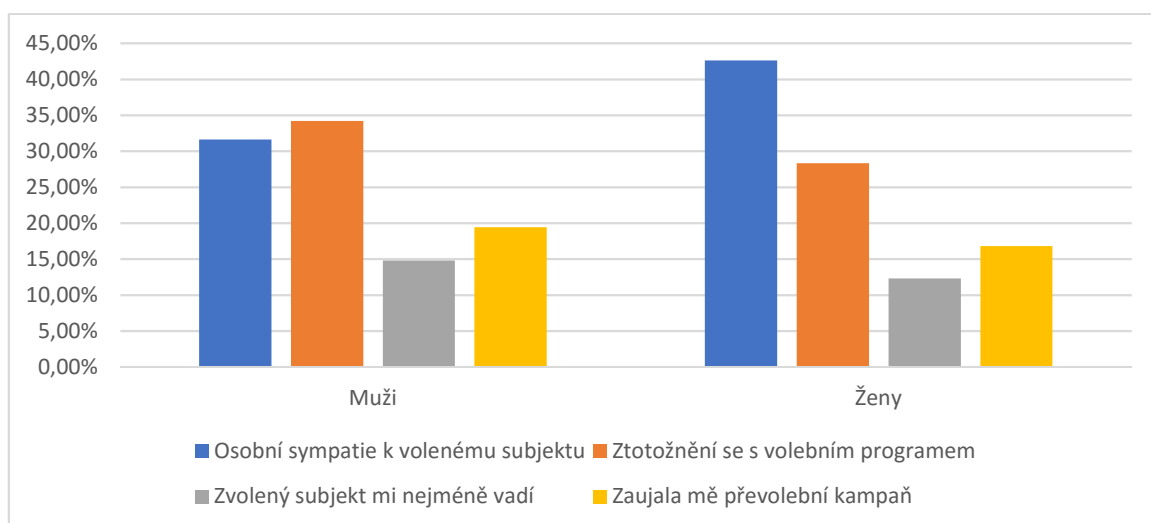
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

5 Výsledky a diskuse

Výsledky dotazníkového šetření mezi obyvateli Kutné Hory prozradily, že voliči v tomto městě v komunálních volbách v převážné většině volí jednu celou kandidátní listinu politického subjektu. Nejméně využívanou možností volby je naopak výběr konkrétních kandidátů z různých kandidátních listin. Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že výsledky voleb do obecního zastupitelstva dle respondentů korespondují ve větší míře s výsledky skutečnými. V obou případech bylo nejúspěšnějším politickým seskupením s poměrně velkým náskokem místní sdružení Šance pro Kutnou Horu, které vzniklo právě krátce před komunálními volbami v roce 2010. Lze si to vysvětlit tím, že voliči nebyli spokojeni s dosavadní prací radnice, kde do té doby hrála hlavní úlohu ODS a chtěli určitou změnu, kterou si slibovali právě od nového lokálního sdružení. Výsledky dotazníkového šetření za rok 2014 se už od celkových výsledků voleb do zastupitelstva mírně odlišují. Zatímco v celkových volbách opět zvítězila Šance pro Kutnou Horu, dle volby dotazovaných to bylo další místní sdružení Kutnohorská změna. V případě, že bude toto sdružení kandidovat i v nadcházejících komunálních volbách v roce 2018, má dle respondentů dotazníkového šetření šanci svůj úspěch zopakovat, jelikož od dotazovaných získalo největší podporu z nabízených subjektů s 19,8 % hlasů.

Poměrně zajímavé výsledky přineslo dotazníkové šetření i v otázce, jaké důvody vedly respondenty dle pohlaví a dle věku k volbě daného politického subjektu v roce 2014. Na Grafu 8 můžeme vidět, z jakých důvodů volili dotazovaní právě dle pohlaví. Výsledky byli pro obě pohlaví obdobné. Pro muže i ženy hrály největší roli při rozhodování osobní sympatie k volenému subjektu a ztotožnění se s jeho volebním programem, přičemž u žen měly větší vliv osobní sympatie (42,6 %) a u mužů naopak volební program (34,2 %). Těmto výsledkům odpovídá také fakt, že respondenti v dotazníkovém šetření uvedli, že se poměrně ve velké míře zajímají o volební programy kandidujících subjektů, když se k této otázce kladně vyjádřilo celkem 60,2 % dotázaných. Méně se už voliči obou pohlaví rozhodovali na základě předvolební kampaně a nejmenším důvodem byla volba z důvodu, že daný subjekt respondentům z nabízených nejméně vadí (v průměru zhruba 13,5 %).

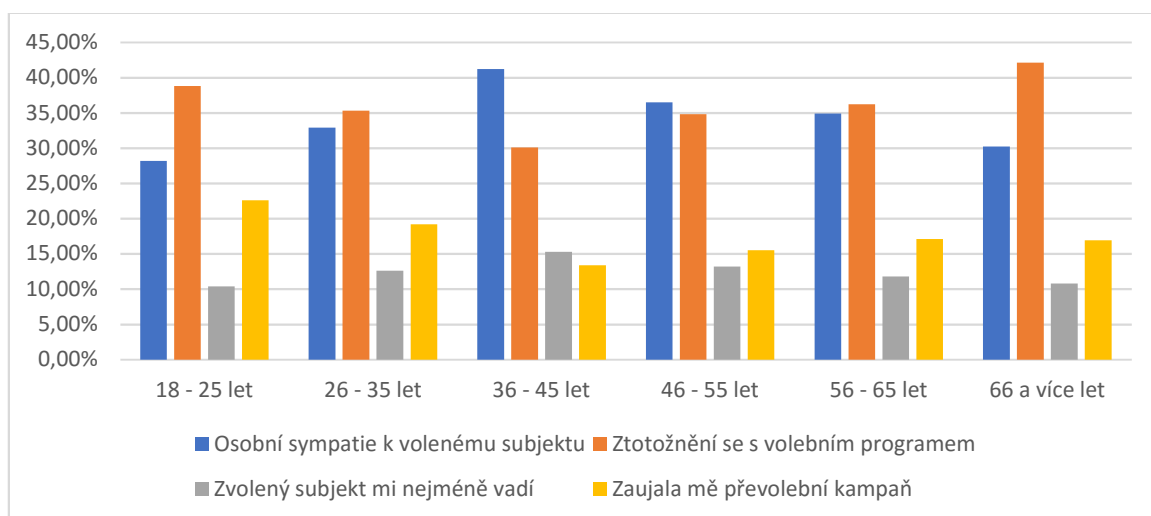
Graf 8: Z jakých důvodů volili občané města v roce 2014 podle pohlaví (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V případě volby dle věku respondentů ve volbách v roce 2014 nám Graf 9 ukazuje, že tento faktor nehrál při rozhodování voličů významnější roli. Nejvíce se respondenti přikláněli k voleným subjektům, podobně jako v případě faktoru pohlaví, na základě osobních sympatií a ztotožnění se s volebním programem. Osobní sympatie k volenému subjektu měli největší vliv na věkovou skupinu 36 – 45 let, kdy se z tohoto důvodu rozhodovalo 41,2 % dotazovaných. Lidé ve věkové kategorii 66 a více let pak nejvíce volili na základě ztotožnění se s volebním programem (42,1 %). Ostatní důvody neměli napříč věkovým spektrem takovou váhu. Nejvíce ovlivnit předvolební kampaní se nechali mladí lidé ve věku 18 – 25 let (22,6 %).

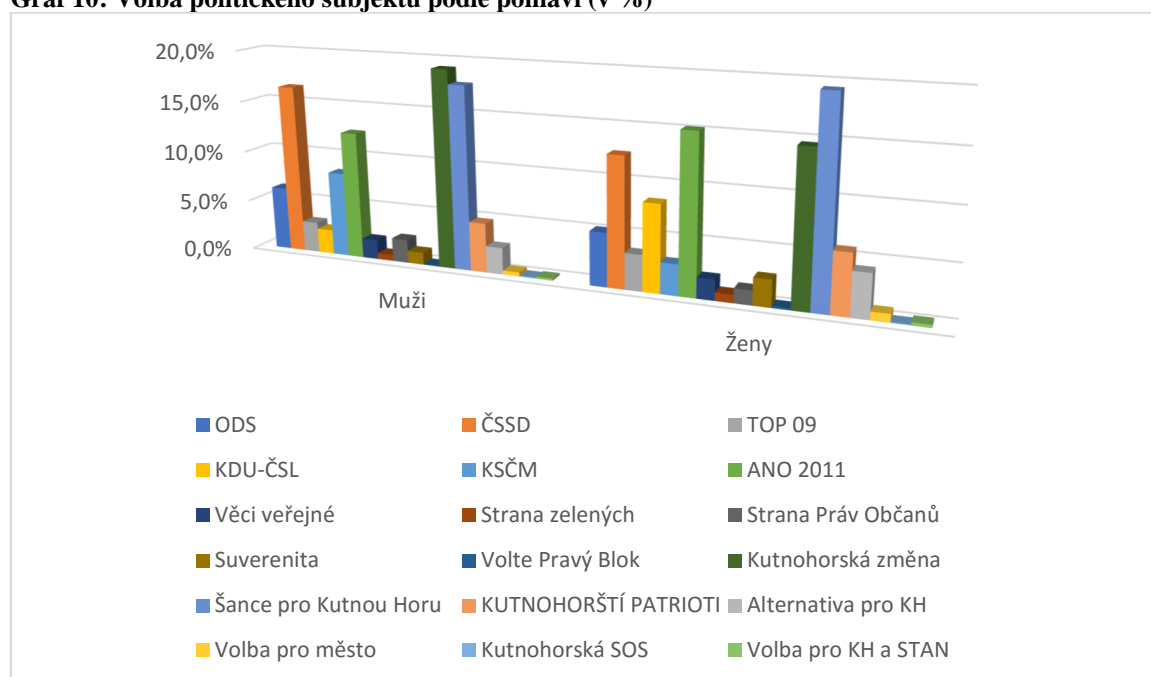
Graf 9: Z jakých důvodů volili občané města v roce 2014 podle věku (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Jak již byl zmíněno výše, pohlaví voličů zásadním způsobem neovlivňuje volební chování. Na Grafu 10 je vidět, jaký politický subjekt volili muži i ženy zúčastňující se dotazníkového šetření v komunálních volbách v letech 2010 a 2014. Je patrné, že rozdíly ve výběru nejsou nikterak velké. Pokud se podíváme na teorii volebního chování (viz. podkapitola 3.5.1), říká nám, že muži jsou při volbách více nakloněni levicovým stranám a ženy naopak pravicovým. U pravicových voličů dle této teorie volí muži raději ODS před KDU-ČSL, zatímco u žen jsou sympatie k těmto stranám směřovány opačně. Na základě vyobrazených výsledků je možné tuto teorii víceméně potvrdit. Ženy v Kutné Hoře skutečně volili více KDU-ČSL a muži naopak ODS. Obecně se však dá říci, že obě pohlaví dávají až na výjimky ČSSD a ANO 2011 přednost lokálním sdružením, zejména pak Kutnohorské změně a Šanci pro Kutnou Horu.

Graf 10: Volba politického subjektu podle pohlaví (v %)

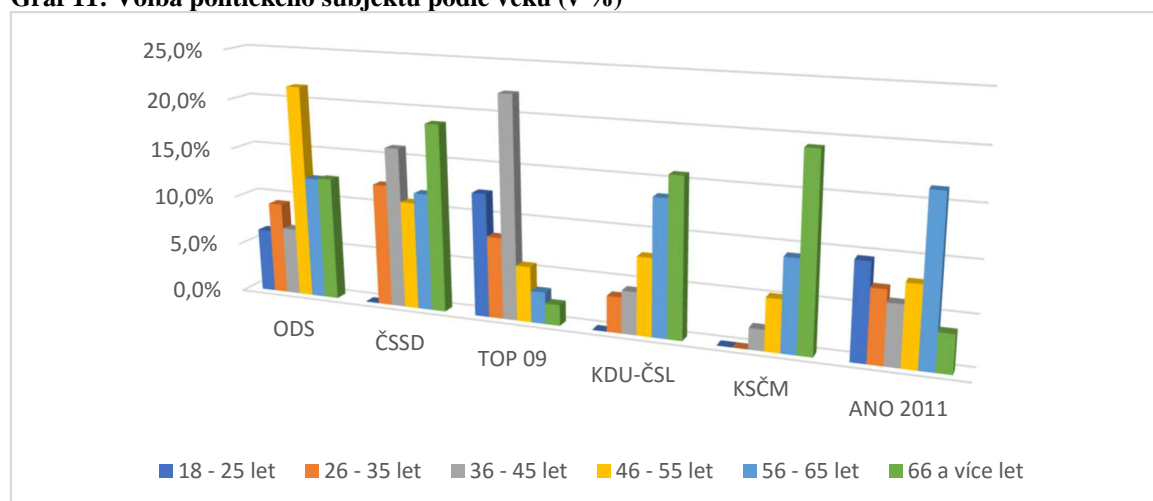

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Jaké politické subjekty volili respondenti dle věkových kategorií, můžeme vidět na Grafech 11 – 13. Dle teorie volebního chování se v této souvislosti mladí voliči orientují spíše k pravicovým subjektům a vzhledem k tomu, že jsou více přístupni ke změnám, nechají se snadněji přitáhnout nově vzniklými stranami či sdruženími. Voliči starší generace inklinují naopak k levicově orientovaným stranám. Pokud jsou směrem k levici orientovaní voliči mladší a střední generace, dávají přednost ČSSD před KSČM. U starších levicových

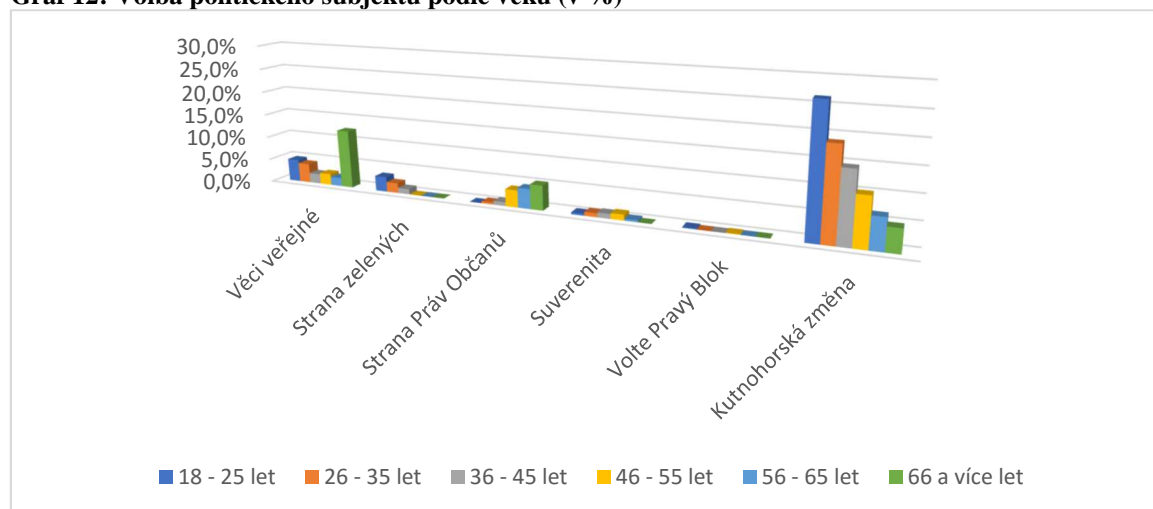
voličů je to naopak. Na základě výsledků dotazníkového šetření je možné potvrdit první část teorie. Mladí voliči v Kutné Hoře byli skutečně při výběru orientováni hlavně k nově vzniklým místním sdružením Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Podpora těchto sdružení měla v závislosti na věku klesající tendenci. Ve věkové kategorii 18 – 25 volilo Kutnohorskou změnu 26,4 % respondentů, zatímco ve skupině 66 a více let to bylo jen 4,8 % dotazovaných. Mezi voliči staršími 56 let je poměrně vysoká podpora jak ČSSD, tak KSČM. Tyto strany získaly ve skupině 66 a více let vůbec nejvíce hlasů. Věková kategorie 56 – 65 let vyjadřovala již výše zmíněnou podporu levicovým stranám, ale poněkud překvapivě byla také nejvíce ze všech věkových skupin nakloněna k novějšímu hnutí ANO 2011. Další parlamentní strana, která se řadila mezi novější subjekty, TOP 09, získala největší podporu u věkové kategorie 36 - 45 let.

Graf 11: Volba politického subjektu podle věku (v %)

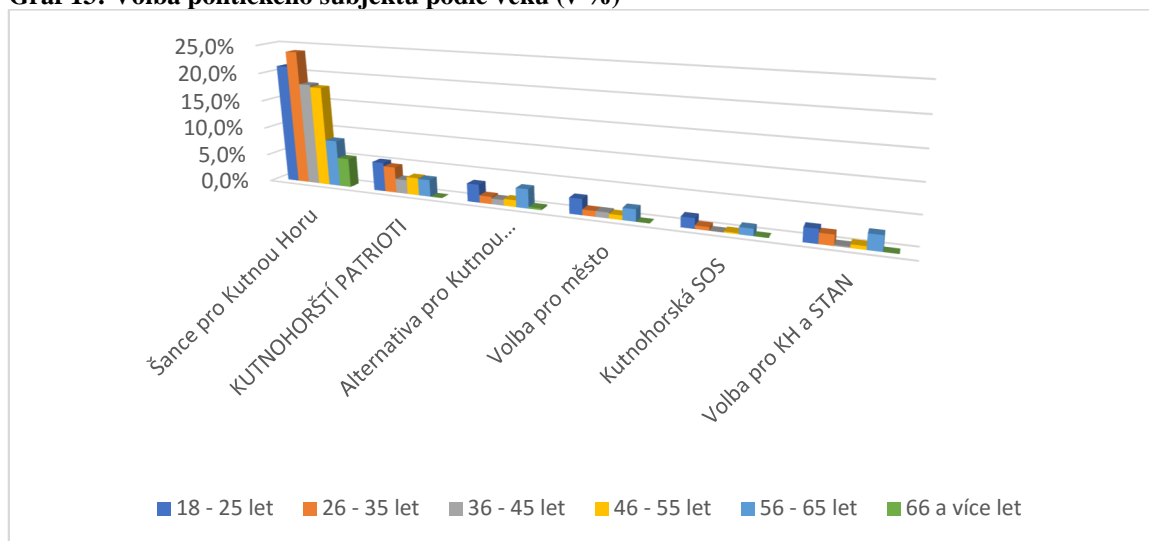
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 12: Volba politického subjektu podle věku (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 13: Volba politického subjektu podle věku (v %)

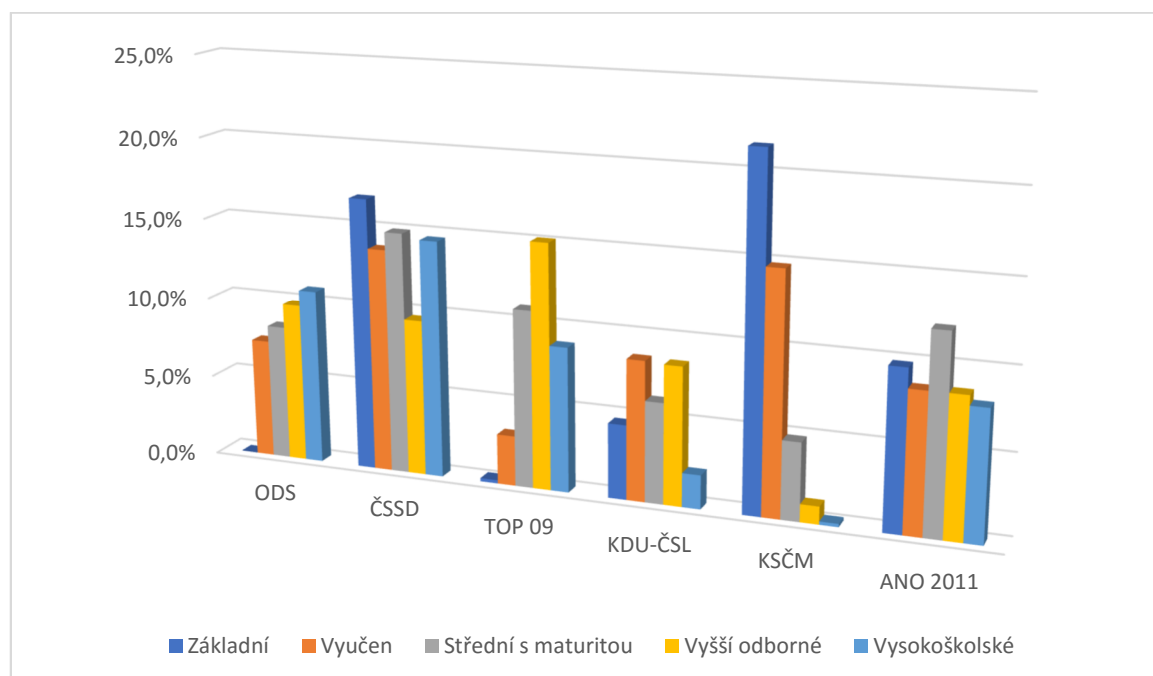
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Volební chování obyvatel také významnou měrou ovlivňuje jejich vzdělání. Pokud se opět podíváme na teoretické poznatky v tomto směru, říkají nám, že voliči s nižším vzděláním, tzn. maximálně vyučení, preferují spíše levicově orientované strany. Lidé s vyšším vzděláním naopak tíhnou spíše k pravici. V případě, že levici volí občané obou těchto skupin, preferují lidé s nižším vzděláním KSČM a lidé s vyšším vzděláním ČSSD. U voličů pravicově orientovaných stran má u vzdělanějších osob přednost ODS a u občanů s nižším vzděláním KDU-ČSL.

Nejčastějším nejvyšším dosaženým vzděláním u respondentů dotazníkového šetření v Kutné Hoře bylo vzdělání středoškolské s maturitou, které bylo zastoupeno 46,2 % dotazovaných. Dalšími početnými skupinami byli respondenti s výučním listem bez maturity (22,6 %) a vysokoškolsky vzdělaní lidé s 19,4 %. Respondentů se základním vzděláním pak bylo 7 % a nejméně početnou kategorii tvořili lidé s vyšším odborným vzděláním (4,8 %). Grafy 14 – 16 zobrazují, které subjekty volili dotazovaní právě dle dosaženého vzdělání. Největší podporu napříč všemi skupinami kromě respondentů se základním vzděláním měli opět místní sdružení Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Občané se základním vzděláním preferovali v souladu s teoretickými předpoklady nejvíce KSČM. Voliči se středním vzděláním s maturitou dali kromě zmíněných sdružení přednost spíše levicově orientovaným nebo středovým stranám, tedy ČSSD a ANO 2011. Výrazněji k levici, přesněji k ČSSD se ovšem přiklonili i občané s vysokoškolským vzděláním. Je pravděpodobné, že je to způsobeno nestabilitou a nesourodostí místní

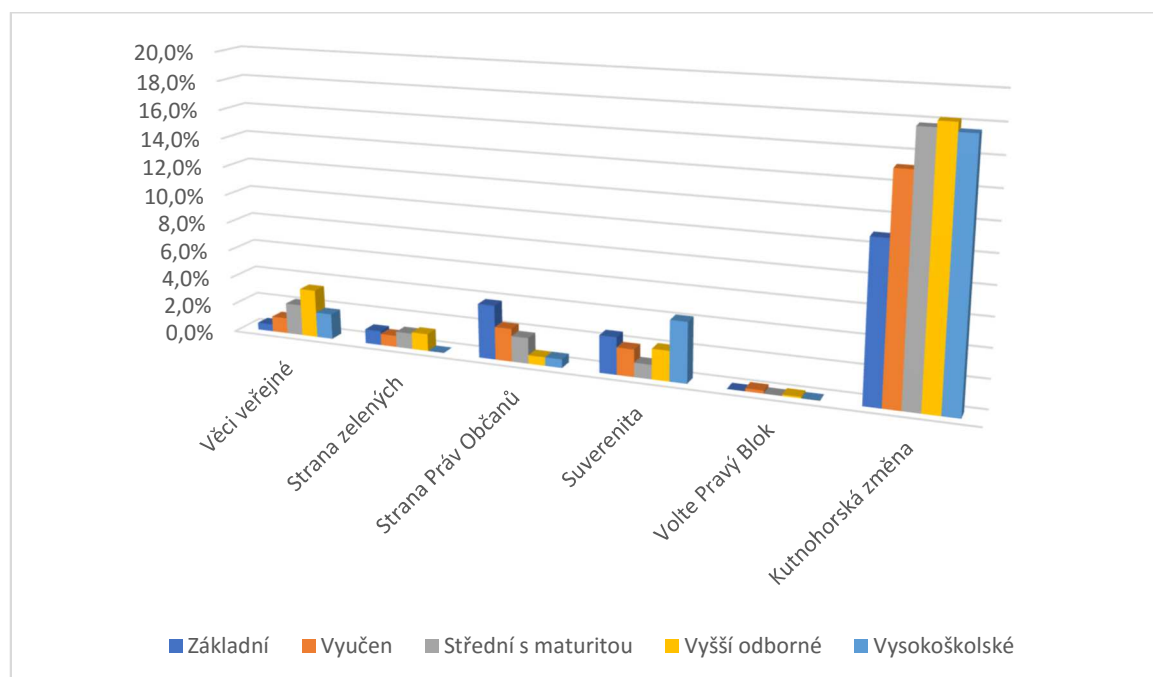
organizace ODS v posledních letech. Respondenti s vyšším odborným vzděláním pak preferovali TOP 09.

Graf 14: Volba politického subjektu podle dosaženého vzdělání (v %)

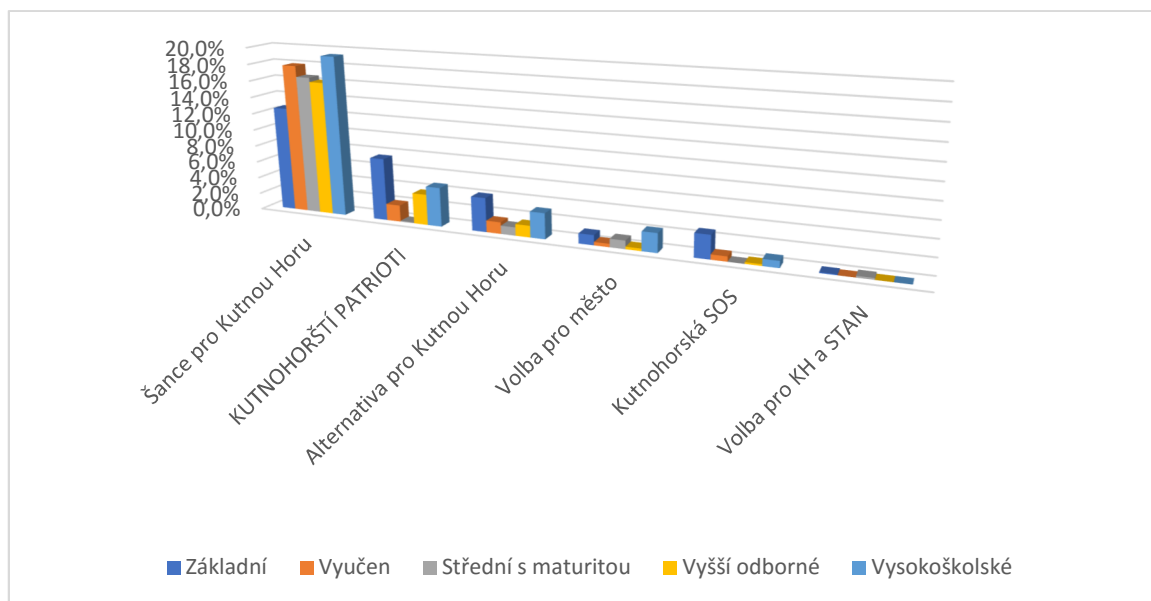
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 15: Volba politického subjektu podle dosaženého vzdělání (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

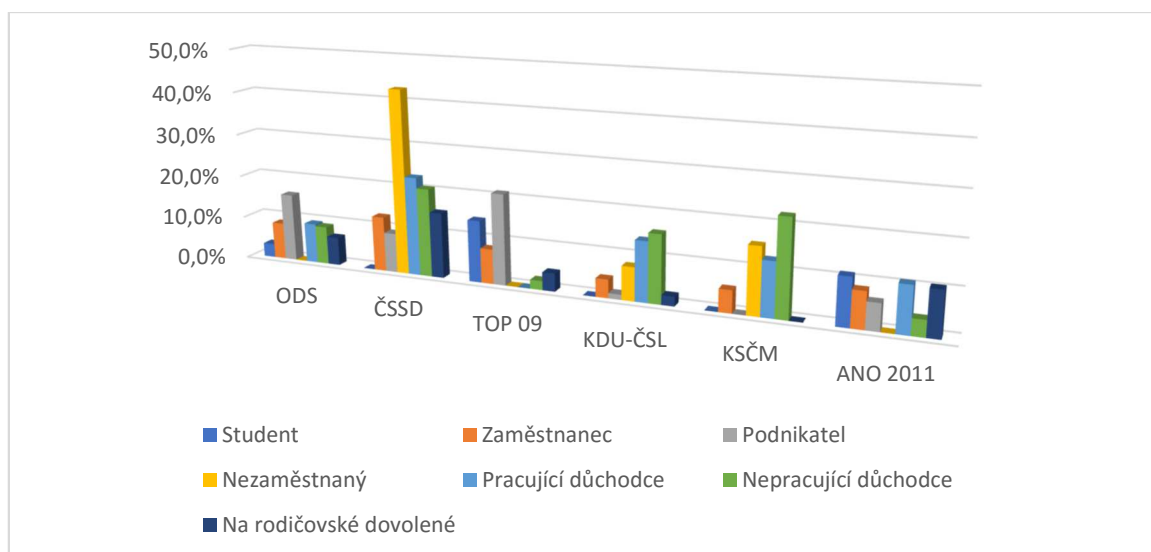
Graf 16: Volba politického subjektu podle dosaženého vzdělání (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

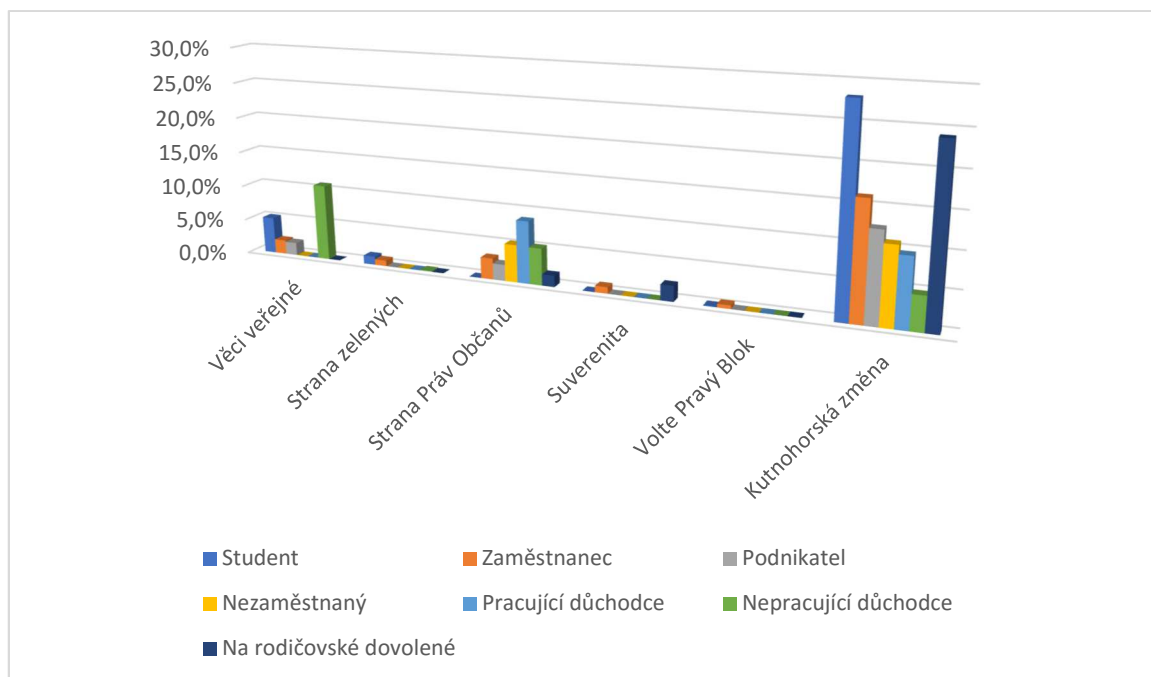
Neméně důležitým faktorem volebního chování je ekonomické postavení voličů. V Grafech 17 – 19 můžeme vidět, že na základě tohoto faktoru volili studenti s velkou převahou sdružení nezávislých kandidátů Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Tato dvě sdružení měla největší podporu i u respondentů na rodičovské dovolené. Mezi nezaměstnanými podle očekávání suverénně zvítězila ČSSD. Dotazovaní v zaměstnaneckém poměru volili napříč celým spektrem politických subjektů, přičemž největší náklonost projeví kromě dvou nejsilnějších místních sdružení k ČSSD a ODS.

Graf 17: Volba politického subjektu podle ekonomického postavení (v %)

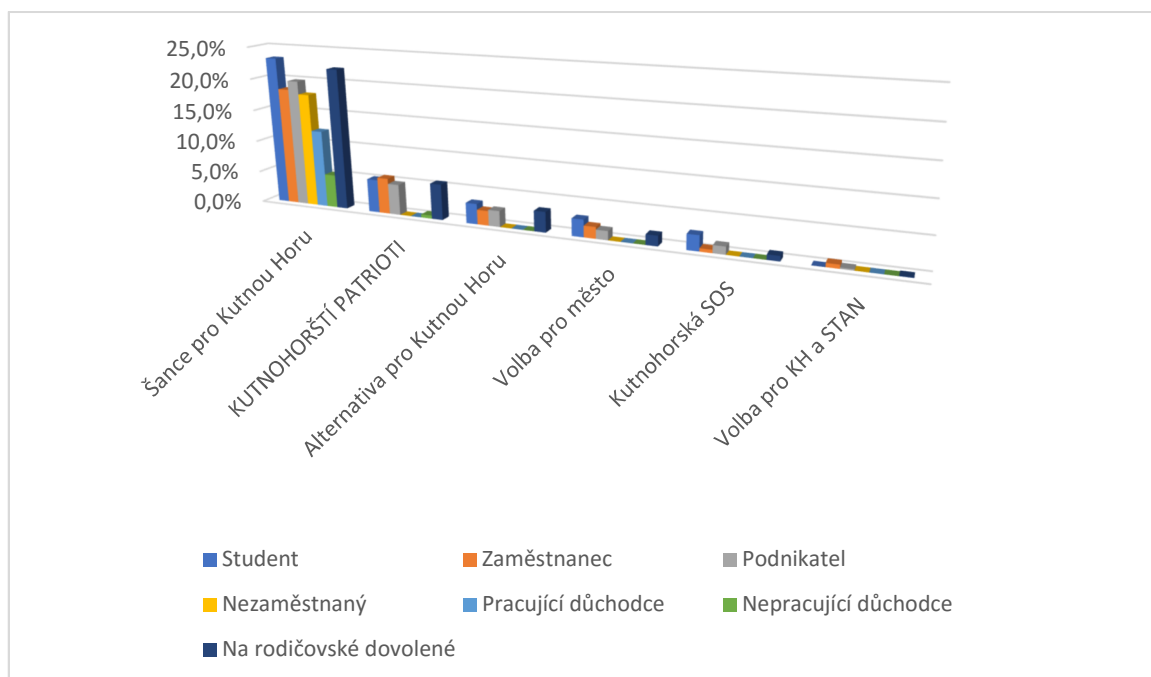
Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 18: Volba politického subjektu podle ekonomického postavení (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 19: Volba politického subjektu podle ekonomického postavení (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Důchodci jsou dle teorie volebního chování podobně jako nezaměstnaní více závislí na přerozdělování a také se u nich projevuje spjatost s předchozím režimem. Jsou tedy silněji

orientovaní na levicové strany. Potvrdili to i výsledky dotazníkového šetření, když ČSSD měla největší zastoupení u pracujících důchodců a volili jí kromě vítězné KSČM ve velké míře i nepracující důchodci. Samostatně výdělečně činní naopak teoreticky více tíhnou k pravicovým stranám. I tento předpoklad se naplnil, když u podnikatelů zvítězila TOP 09 a silné zastoupení měla i Šance pro Kutnou Horu či ODS.

6 Závěr

Diplomová práce se zabývala problematikou voleb do zastupitelstva vybrané obce a volebním chováním jejích obyvatel. V práci byla provedena analýza průběhu komunálních voleb v letech 2006, 2010 a 2014 ve městě Kutná Hora. Hlavním cílem práce bylo posoudit, jaké faktory nejvíce ovlivňují rozhodování voličů při volbách do místního zastupitelstva a do jaké míry lze uplatnit dostupnou teorii volebního chování při interpretaci rozhodování voličů v rámci komunálních voleb. Informace o volebním chování obyvatel Kutné Hory poskytlo dotazníkové šetření, které bylo pro potřeby diplomové práce ve městě provedeno. Dotazníkového průzkumu se celkem zúčastnilo 243 občanů, ovšem 57 z nich nemělo trvalé bydliště v Kutné Hoře. Pro vyhodnocení dotazníku se tedy vycházelo z počtu 186 občanů s trvalým pobytem ve městě. Zajištění rozsáhlejšího souboru respondentů a podrobnějšího výzkumu bylo nad možnosti předkládané diplomové práce. Zjištěné výsledky šetření je tedy nutné považovat pouze za orientační.

Volební chování obyvatel města Kutná Hora bylo zkoumáno v závislosti na faktorech pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a na ekonomickém postavení voličů.

Co se týče faktoru věku voličů, je možné v souvislosti s dostupnou teorií potvrdit, že mladší občané v Kutné Hoře výrazně upřednostňují nově vzniklá sdružení nezávislých kandidátů a také se přiklánějí k pravicovým stranám, zejména TOP 09. Teoretická východiska lze víceméně potvrdit i u starších voličů, kde je z celkového hlediska v převaze levice nad pravíci. Avšak poněkud překvapivě u občanů ve věkové skupině 56 – 65 let získalo největší podporu středové, ale spíše pravicověji zaměřené hnutí ANO 2011. Střední generace voličů inklinuje nejvíce k TOP 09 a ODS.

Jestliže teorie volebního chování říká, že v souvislosti s pohlavím tíhnou ženy k pravici a muži k levici, tak můžeme v Kutné Hoře dle dotazníkového šetření potvrdit i vliv tohoto faktoru, i když rozdíl ve výsledcích nejsou nijak výrazné. Obě pohlaví nejvíce preferují lokální politická sdružení, ale u žen se na dalším místě umístilo hnutí ANO 2011, zatímco muži dali přednost levicové ČSSD.

Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání se dá konstatovat, že napříč všemi sledovanými skupinami kromě voličů se základním vzděláním se těší největší podpoře opět nejsilnější místní sdružení Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Občané se základním vzděláním preferují v souladu s teoretickými předpoklady nejvíce KSČM. Lidé se středním vzděláním s maturitou dávají přednost kromě nezávislých sdružení přednost ČSSD. Oproti předpokladům se však k této straně přiklonili i voliči s vysokoškolským vzděláním. Pravděpodobně je to způsobeno nestabilitou a nesourodostí místní organizace ODS v posledních letech. Respondenti s vyšším odborným vzděláním pak již podle očekávání preferují pravicovou TOP 09.

U volby v závislosti na ekonomickém postavení voličů bylo zjištěno, že studenti s velkou převahou upřednostňují místní sdružení nezávislých kandidátů Kutnohorská změna a Šance pro Kutnou Horu. Tato dvě sdružení mají největší podporu i u občanů na rodičovské dovolené. Mezi nezaměstnanými podle očekávání suverénně zvítězila ČSSD. Dotazovaní v zaměstnaneckém poměru projeví největší náklonost kromě dvou nejsilnějších místních sdružení k ČSSD a ODS. ČSSD měla největší zastoupení i u pracujících důchodců a volili jí kromě vítězné KSČM ve velké míře i nepracující důchodci. Potvrdilo se tedy, že důchodci jsou orientovaní levicově. Samostatně výdělečně činní naopak teoreticky více tíhnou k pravicovým stranám. I tento předpoklad se naplnil, když u podnikatelů zvítězila TOP 09 a silné zastoupení měla i Šance pro Kutnou Horu či ODS.

Na základě zjištěných skutečností se lze domnívat, že voliče v Kutné Hoře, kteří byli respondenty dotazníkového šetření, ovlivňuje zejména dle rozdílů ve výsledcích věk a ekonomická situace. Jak již bylo zmíněno výše, místní politický život v Kutné Hoře nejvíce ovlivňují dvě lokální sdružení nezávislých kandidátů, ke kterým se v posledním volebním období přidalo hnutí ANO 2011. Z tradičních parlamentních stran si nejstabilnější pozici drží ČSSD. Pravicová ODS, která ve městě dominovala až do komunálních voleb v roce 2010, se naopak v současné době potýká s velkým úpadkem.

7 Seznam použitých zdrojů

Publikace a odborná literatura

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing 2009. 250 s. ISBN: 978-80-247-2908-4.

CABADA, Ladislav, KUBÁT, Michal a kol. *Úvod do studia politické vědy*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o. 2004. 493 s. ISBN 80-86432-63-7.

ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Moderní společnost a problémy politiky*. 3 vyd., 8. dotisk. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity 1999. 304 s. ISBN 80-213-0528-2.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav., ČOPIK, Jan. *Veřejná správa*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2016, 152 s. ISBN 978-80-7394-578-7.

ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze 2007, 126 s. ISBN 978-80-213-1626-3.

NOSÁL, Igor. Politická kultura a lokální politika v České republice. In *Vznikání demokratické praxe v České republice*. Praha: CEFRES, Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách 1999. s. 21-30. Cahiers du Cefres, No. 16. ISBN 80-902196-8.

POSPÍŠIL, Aleš, KOUKALOVÁ, Šárka, MACEK, Petr, OTTOVÁ, Michaela. *Kutná Hora*. 1. vyd. Praha: FOIBOS BOOKS s.r.o. 2014, 202 s. ISBN 978-80-8707-377-3.

ŘEHÁKOVÁ, Blanka, 1998. *Volební chování různých skupin voličů v předčasných parlamentních volbách v roce 1998, Pracovní texty výzkumného projektu „Sociální trendy“ 2/1998*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 80-85950-52-9.

VLACHOVÁ, Klára. *Stranická identifikace v České republice*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR 2000. 33 s. ISBN 80-857950-81-2.

Legislativní dokumenty

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), 2017. In: . ASPI: ASPI verze 2016, ročník 2000, číslo 38.

Internetové zdroje

Alternativa pro Kutnou Horu. *Alternativa pro Kutnou Horu* [online]. Copyright © 2018 Alternativa pro Kutnou Horu [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.alternativaprokh.cz/>>

ANO 2011. Historie | ANO, bude líp. *302 Found* [online]. Copyright © 2017 ANO [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/historie/>>

ARC - VŠPSV | Vysoká škola politických a společenských věd. *ARC - VŠPSV / Vysoká škola politických a společenských věd* [online]. Copyright © 2015 [cit. 15.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.vspsv.cz/>>

BARTOŠ, Martin, Obyvatelé Česka. *Vývoj počtu obyvatel v obci Kutná Hora, Kutná Hora* [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.obyvateleceska.cz/Kutn%C3%A1%20Hora/Kutn%C3%A1%20Hora/533955>>

Česká strana sociálně demokratická. *ENCYKLOPEDIÉ ČSSD: Historie ČSSD* [online]. 2013 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.historiecssd.cz/c-2/ceska-strana-socialne-demokraticka/>>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.volby.cz/>>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografická ročenka měst - 2007 až 2016 | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-mest-2007-az-2016>>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Města v ČR písm. K | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/czso/mesta-v-cr-pism-k-ir1frsbdvr>>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejná databáze. SLDB 2011. Statistiky VDB.* [online]. Dostupné z WWW: <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky#katalog=30261>>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Výstupní objekt VDB.* [online]. Dostupné z WWW: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&pvo=DEMD001&str=v4&c=v3~2__RP2016MP12DP31>

ČKD Kutná Hora. *Ckdkh* [online]. Copyright © 2017 [cit. 14.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.ckdkh.cz/index.php?action=about>>

Historie města Kutná Hora - *Ikutnahora.cz. Kutná Hora - památka Unesco* [online]. 2016, Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.ikutnahora.cz/o-meste/historie-mesta>>

Integrovaný plán, Kutná Hora - městský informační portál. *302 Found* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 14.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/integrovaný-plan>>

KDU-ČSL. Celostátní web. [online]. © 1997 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.kdu.cz/domu>>

Komunistická strana Čech a Moravy. *Kdo jsme a co chceme* [online]. Copyright © KSČM [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.kscm.cz/cs/nase-strana/kdo-jsme/kdo-jsme-co-chceme>>

Kutná Hora | informace o městě. *HOTELY.cz, penziony - ubytování v České republice* [online]. Copyright © 2018 [cit. 15.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.hotely.cz/kutna-hora/mesto/>>

Kutnohorská změna. [online]. Copyright © Kutnohorská změna 2014 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.kutnohorska-zmena.cz/index.php>>

MĚSTO KUTNÁ HORA. *Historie města, Kutná Hora - městský informační portál.* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://destinace.kutnahora.cz/d/historie-mesta>>

MĚSTO KUTNÁ HORA. *Partnerská města, Kutná Hora - městský informační portál.* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/partnerska-mesta>>

MĚSTO KUTNÁ HORA. *Usnesení ZM, Kutná Hora - městský informační portál.* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 13.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/usneseni-zm>>

Obec Kutná Hora: Územně identifikační registr ČR. *Územně identifikační registr ČR* [online]. Copyright © 1997 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.uir.cz/obec/533955/Kutna-Hora>>

Regionální informační servis. *RISY.cz - Obce - Kutná Hora.* [online]. Copyright © 2012 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=533955>>

Regionální informační servis. *RISY.cz - Středočeský kraj - úvod.* [online]. Copyright © 2012 [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj>>

Svět symboliky kutnohorského znaku | *duha.mzk.cz. 1 2018 Aktuální číslo elektronické verze časopisu Duha / duha.mzk.cz* [online]. Copyright © 2010, [cit. 12.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://duha.mzk.cz/clanky/svet-symboliky-kutnohorskeho-znaku>>

Svoboda.info. *Regionální zpravodajství* [online]. Copyright © [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.svoboda.info/zpravy/kutna-hora/socialni-demokrate-odstupuji-od-koalicioni-smlouvy-na-radnici-v-kutne-hore/>>

Šance pro Kutnou Horu. *Šance pro Kutnou Horu* [online]. Copyright © Šance pro Kutnou Horu 2014 [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://www.sance2014.cz/>>

Základní informace, Kutná Hora - městský informační portál. *302 Found* [online]. Copyright © 2016, Město Kutná Hora [cit. 16.03.2018]. Dostupné z WWW: <<http://mu.kutnahora.cz/mu/zakladni-informace>>

Znalecký ústav. odhadonline.cz. *Odhad nemovitosti, tržní cena, znalecký posudek, oceňování* :: *odhadonline.cz* [online]. Copyright © [cit. 27.03.2018]. Dostupné z WWW: <<https://www.odhadonline.cz/odhad-statistika-kriminalita-nezamestnanost-prumerna-mzda-nemoci-znalecky-posudek-odhadce-znalec-obec-kutna-hora-okr-kutna-hora/>>

8 Přílohy

Příloha 1: Dotazník pro občany města

Příloha 2: Správní obvod obce s rozšířenou působností Kutná Hora

Příloha 3: Znak města Kutná Hora

Příloha 4: Vývoj počtu obyvatel Kutné Hory v letech 2004 až 2017

Příloha 1: Dotazník pro občany města

Vážení občané města Kutná Hora,

Jsem studentem 2. ročníku navazujícího magisterského studia oboru Veřejná správa a regionální rozvoj na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity. V souvislosti s mou diplomovou prací, která je zaměřena na volby a volební chování obyvatel města Kutná Hora, bych Vás chtěl touto cestou požádat o vyplnění následujícího dotazníku. Vyplnění dotazníku Vám zabere přibližně 10 minut. Dotazník je anonymní a Vámi uvedené informace budou sloužit pouze ke studijním účelům a nebudou poskytovány třetím stranám.

Děkuji předem za Váš čas a ochotu.

OTÁZKY:

1. Máte trvalé bydliště ve městě Kutná Hora?

- Ano Ne

Další otázky vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 1 uvedli odpověď **Ano**

2. Zúčastnil(a) jste se voleb do zastupitelstva města v roce 2014?

- Ano Ne

3. Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do zastupitelstva města v roce 2014?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 2 uvedli odpověď **Ano**

- Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu
 Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami
 Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin

4. Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do zastupitelstva města v roce 2014?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 3 uvedli odpověď **Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu** nebo **Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami**

- Kutnohorská změna
 ČSSD
 KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI
 Alternativa pro Kutnou Horu
 Volba pro město
 KDU-ČSL

- Šance pro Kutnou Horu
- KSČM
- ODS
- TOP 09
- ANO 2011

5. Jaké důvody Vás vedli k volbě právě tohoto politického subjektu?

- Osobní sympatie k volenému subjektu
- Ztotožňuji se s volebním programem
- Zvolený subjekt mi nejméně vadí
- Zaujala mě předvolební kampaň
- Jiné

6. V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 3 uvedli odpověď *Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin*

- Kutnohorská změna
- ČSSD
- KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI
- Alternativa pro Kutnou Horu
- Volba pro město
- KDU-ČSL
- Šance pro Kutnou Horu
- KSČM
- ODS
- TOP 09
- ANO 2011

7. Zúčastnil(a) jste se voleb do zastupitelstva města v roce 2010?

- Ano Ne

8. Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do zastupitelstva města v roce 2010?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 7 uvedli odpověď *Ano*

- Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu
- Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami
- Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin

9. Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do zastupitelstva města v roce 2010?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 8 uvedli odpověď *Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu* nebo *Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami*

- Šance pro Kutnou Horu
- Alternativa pro Kutnou Horu
- Věci veřejné
- TOP 09
- ODS
- Stran Práv Občanů ZEMANOVCI
- Strana zelených
- ČSSD
- KSČM
- Suverenita-blok J.Bobošíkové
- KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI
- KUTNOHORSKÁ SOS
- KDU-ČSL
- Volte Pravý Blok www.cibulka.net
- VOLBA PRO KH A „STAN“

10. V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 8 uvedli odpověď *Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin*

- Šance pro Kutnou Horu
- Alternativa pro Kutnou Horu
- Věci veřejné
- TOP 09
- ODS
- Stran Práv Občanů ZEMANOVCI
- Strana zelených
- ČSSD
- KSČM
- Suverenita-blok J.Bobošíkové
- KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI
- KUTNOHORSKÁ SOS
- KDU-ČSL
- Volte Pravý Blok www.cibulka.net
- VOLBA PRO KH A „STAN“

11. Je pro Vás účast u voleb do zastupitelstva města podstatná?

- Podstatná
- Středně podstatná
- Středně nepodstatná
- Nepodstatná
- Nevím

12. Budete se účastnit nadcházejících komunálních voleb v letošním roce (2018)?

- Ano
- Ne
- Nevím

13. V případě, že se voleb zúčastníte, jaký způsob výběru nejspíše zvolíte?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 12 uvedli odpověď **Ano**

- Nejspíše křížkem označím pouze celou jednu kandidátní listinu
- Nejspíše křížkem označím jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami
- Nejspíše křížkem označím kandidáty z různých kandidátních listin
- Nevím

14. Který politický subjekt budete nejspíše volit v komunálních volbách v roce 2018?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 13 uvedli odpověď *Nejspíše křížkem označím pouze celou jednu kandidátní listinu* nebo *Nejspíše křížkem označím jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami*

- Kutnohorská změna
- ČSSD
- KUTNOHORŠTÍ PATRIOTI
- Alternativa pro Kutnou Horu
- Volba pro město
- KDU-ČSL
- Šance pro Kutnou Horu
- KSČM
- ODS
- TOP 09
- ANO 2011
- Nevím

15. Jsou pro Vás důležité volební programy kandidujících subjektů – zajímáte se o ně?

- Ano
- Ne

16. Zajímáte se o činnost zastupitelstva města?

- Ano Ne

17. Jakého jste pohlaví?

- Muž Žena

18. Kolik je Vám let?

- 18 – 25 let
 26 – 35 let
 36 – 45 let
 46 – 55 let
 56 – 65 let
 66 a více let

19. Jaký je Váš rodinný stav?

- Svobodný / svobodná
 Ženatý / vdaná
 Rozvedený / rozvedená
 Vdovec / vdova

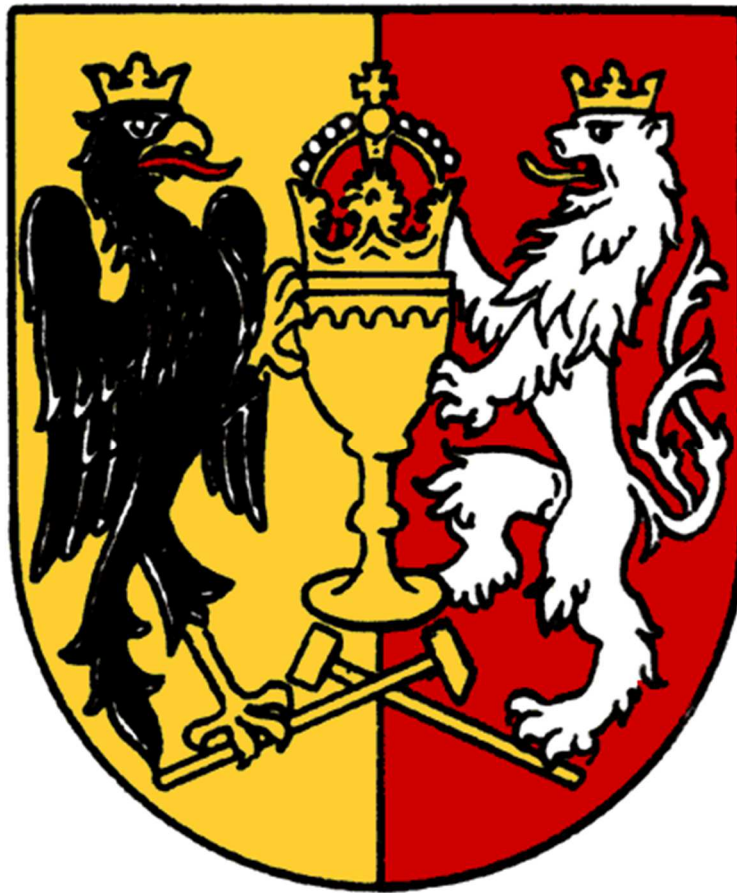
20. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
 Vyučen
 Střední s maturitou
 Vyšší odborné
 Vysokoškolské

21. Jaké je Vaše současné ekonomické postavení?

- Student
 Zaměstnanec
 Podnikatel
 Nezaměstnaný
 Pracující důchodce
 Nepracující důchodce
 Na rodičovské dovolené

Příloha 3: Znak města Kutná Hora

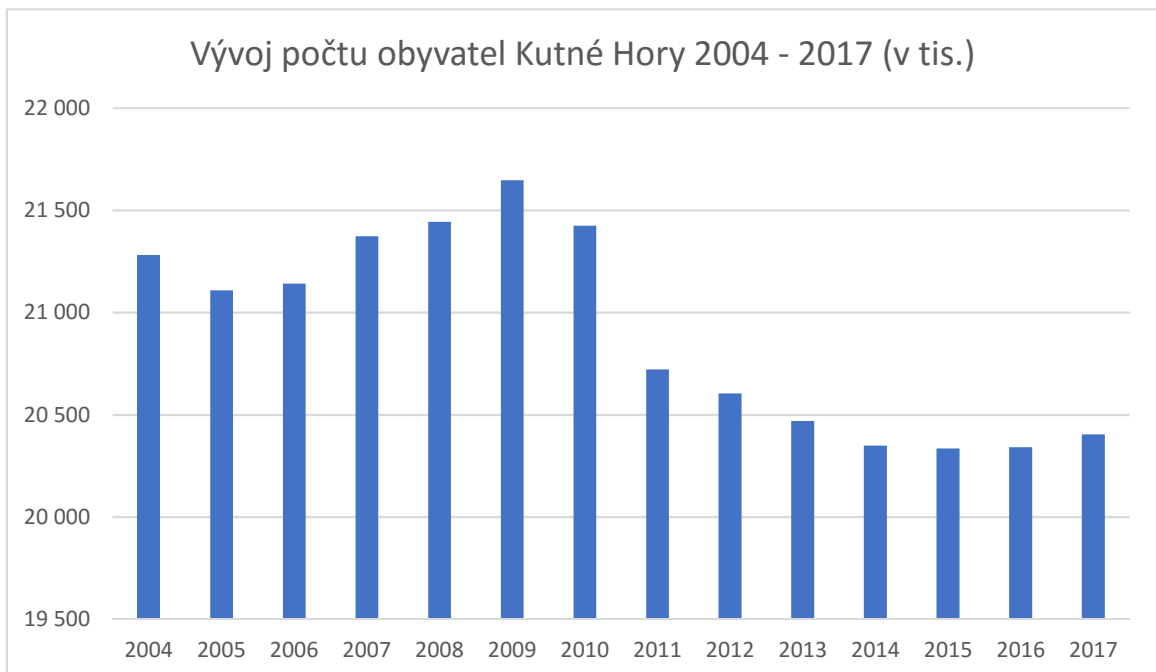

Zdroj: www.znaky.unas.cz

Příloha 4: Vývoj počtu obyvatel Kutné Hory v letech 2004 až 2017

Rok	Počet obyvatel	Rok	Počet obyvatel
2004	21 280	2011	20 722
2005	21 109	2012	20 604
2006	21 142	2013	20 470
2007	21 373	2014	20 349
2008	21 444	2015	20 335
2009	21 646	2016	20 341
2010	21 425	2017	20 405

Zdroj: BARTOŠ, Martin, 2017.

Zdroj: BARTOŠ, Martin, 2017.